

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 19 april 1940

God. XI • Broj 16

STUDENTSKA OMLADINA I SOKOLSTVO

Studentska omladina je u svima nacionalnim i oslobodilačkim pokretima XIX veka igrala važnu, a može se reći i vodeću ulogu. Tako je bilo, ne samo u borbama za građanske slobode u Francuskoj, ili u pokretima za italijansko i nemačko narodno ujedinjenje, već i u preporodnim gibanjima slovenskih naroda. Kod Čeha i Poljaka je studentska omladina bila barjaktar nacionalnog otpora, žanosa i požrtvovanja.

I mi Jugosloveni možemo sa ponosom ukazati na ulogu studentske omladine u našim oslobodilačkim pokretima. Počevši od Ilirskog preporoda i prvih oslobodilačkih borbi u Srbiji, djaci visokih škola nastupahu uvek kao predvodnici, ostavljajući sjajan primer budućim generacijama. Naročito u krajevima pod Austrougarskom, gde je broj studentske omladine bio daleko veći nego li u Srbiji, porobljenoj od Turaka, — bila je ta omladina inicijator svih novih strujanja, propagator svih naprednih misli, predvodnik svih oslobodilačkih planova i rušitelj svih protunarodnih režima, spremna uvek na najteže napore i na najkrvavije žrtve. To isto važi i za Srbiju, čim su njene mladje generacije počele da pohadjaju, najpre strane, a onda domaće visoke škole.

Ilirski pokret se i rodio na univerzitetima, medju studentskom omladinom, jednako kao i pokret Omladine u Srbiji; pa gibanje t. zv. naprednjačke generacije u Hrvatskoj, pa akcija „Slovenskog juga“ u Beogradu, te pokret predratne Revolucionarne nacionalističke omladine, u svima našim krajevima. Bez preterivanja se može reći, da istorija tih pokreta, pretežno omladinskih, predstavlja, odmah posle istorije naše vojske, — glavnu sadržinu svih naših napora za oslobodjenje i ujedinjenje.

Voditi u tim vremenima studentske pokrete, značilo je biti spreman na najteže žrtve, moralne i fizičke. Pretresi stanova, hapšenja, policijska kundačenja, teške robije, pa i smrtne kazne, predstavljale su odgovor silnika na rad omladine; pa je ipak ona, jednog za drugim, rušila i Kuena i Rauha i Varešanina i Cuvaja i Franca Ferdinanda! Bezbrojnim žrtvama posvetila je studentska omladina te napore, i budućim kolegama ostavila primer neuporedivog herojstva, otpornosti, visokog morala, slobodarstva i samopregora.

Današnja omladina ne sme da zaboravi da su se generacije njenih drugova žrtvovala, — ne za reakciju i anarhiju, ne za nasilje i razdvajanje, — već za slobodarstvo, za demokratiju i za jugoslovensko nacionalno jedinstvo! Svi oni, počevši od Principa, Gaćinovića, Jukića, Žerajića, Jenka, itd., borili su se i ginuli za slobodnu i nacionalnu Jugoslaviju, naprednu i demokratsku; i o tom svedoči svaka njihova reč, kazana u brk dželatским sudovima.

Može li studentska omladina, za volju bilo kakvih stranih ideologija, sa leva ili sa desna, da izda taj SVETLI AMANET NAJBOLJIH SVOJIH PREŠASNIKA?

Stvaranje SOKOLSKOG STUDENTSKOG SREDISTA U BEOGRADU, koje je obavljeno prošle nedelje, i o kome pišemo na drugom mestu, daje nam jasan i odlučan odgovor: NE MOŽE!

Veći deo predratne omladine bio je vaspitan u sokolstvu, pa je u njegovim vežbaonicama formirao svoj slobodarski i borbeni duh. Nema, dakle, drugog puta, da se studentska omladina ponovo vrati duhu svojih predaka, nego li je taj, — da se i opet uvrsti u sokolske redove i da se okupi u sokolskim domovima, za postignuće svojih večitih omladinskih ideala! Jer, dokle god bude omladine, njeni ideali ne mogu biti drugi, nego što je rad i napredak, čestitost i viteštvo, slobodarstvo i demokratija, socijalna pravda i kultura, smionost i borbenost, te veličina i jedinstvo svog naroda i svoje države! A sve to leži i u osnovima sokolstva, koje se takodjer rodilo iz studentske omladine, u Češkoj i kod nas.

Osnivanje SOKOLSKOG STUDENTSKOG SREDISTA u Beogradu treba, dakle pozdraviti, ne samo sa sokolskog gledišta, videći u njemu vraćanje studentske omladine so-

Sta znači sokolsko vaspitanje!

Nedavno je proizvedena u čin potporučnika 65. klase pitomaca Vojne akademije, kojom prigodom je kao prvi u rangu dobio Kraljevu sablju MILAN FAJDIGA, konjički potporučnik, koji je do odlaska, u akademiju pre tri godine, bio ustrajan vežbač među naraštajem Ljubljanskog Sokola, što mu je pripomoglo, da željeznom voljom dode među prve. Sokolski uzgoj bio je sila, koja mu je omogućila toliki uspeh.

Vredno je napomenuti, da je to već ČETVRTI PRIPADNIK LJUBLJANSKOG SOKOLA, koji je osvojio prvu nagradu kao najbolji pitomac Vojne akademije. Prvi je bio Srećko STRŠEN, sada mornarički kapetan, drugi Franca VALENTINČIĆ, također mornarski kapetan, treći Stane PODBOJ, artiljerijski kapetan, i sada četvrti Milan FAJDIGA. Sva četvorica bila su od rane mladosti vežbači Sokola u Ljubljani. Također je primio Kraljevu sablju i Franc RATEJ, sada pešadijski kapetan, koji je marljivo vežbao nekoliko godina u Ljubljanskom Sokolu.

Ističući ovaj uspeh braće Slovenaca, Ljubljanska štampa napose podvlači ZNAČAJ SOKOLSKOG VASPITANJA za svaki plemeniti uspeh a naročito u vojsci i uopšte u radu za odbranu zemlje. Samo sokolska volja dala je toj braći snage da se dovinu među prve. Sokolstvo može biti ponosno na njih!

SOKOLSKA VRBIČA U DRUŠTVU MATIČA

Sokolско друштво Beograd Matiča priređuje 20 aprila, na Vrbiču, u Sokolском domu Краља Александра у Делиградској ул. 27, Велику дечију приредбу са одабраним програмом за децу и одрасле.

На програму су: говор, хорске песме, вежбе, рецитације, игре, различити свирање дечијег оркестра, шаљиви дечији позоришни комади, итд. После програма соколско весеље, са лутријом и лепим играчкама за децу. Почетак у 17 часова, после Врбице. Улазнице за децу 2 дина, а за одрасле 3 дина.

Родитељи! Посетите ову дечију приредбу и увеличајте својим присуством њихову радост.

kolskom radu, u zajednici sa ostalom našom, seljačkom, radničkom, trgovačkom i ostalom omladinom, u sokolovima i na terenu; — nego i sa opšteg nacionalnog gledišta, kao događaj koji može da znači POČETAK NOVOG I SNAŽNOG GIBANJA MEĐU NAŠIM STUDENTSTVOM, u duhu njegovih najsvetlijih tradicija, za konsolidaciju naših unutrašnjih prilika i organizaciju našeg narodnog otpora, te za jedan NOVI RODOLJUBIVI I SLOBODARSKI ZANOS! Zato neka se studenti Sokoli i na drugim univerzitetima ugledaju na beogradske kolege!

Појаве дефетизма

Према вестима из Осла, тамо је, одмах после уласка немачке војске, организована т.зв. „национална влада“, састављена из групе норвешких националсоцијалиста, или фашиста, чији се шеф, неки Квислинг, пожурио да преко радиона саопшти, да ће немилосрдно казнити све оне Норвежане, који се супроставе њему, или Немцима. Последње вести јављају, међутим, да је тај чин напозо на такво гушање, да је, и поред војне заштите својих протектора, г. Квислинг морао да преда оставку, а већина чланова његове „влада“ га је, већ раније, под притиском јавног мишљења напустила. Страни листови мисле, додуше, да оставка Квислингова значи да он не рачуна на успех немачке акције; али је далеко важније његово морално значење, које показује, да све овакве акције, које су у суштини са јавним мишљењем земље и народа, морају пре или после да доживе неизбежан слом.

Занимљиве су информације из шведског извора, које тврде, да је брза акција Немаца у Норвешкој, као и заузеће Осла, било могуће једино зато, што им је странка норвешких националсоцијалиста излазила у сусрет, и што су њени функционери на неколико места поступили, као издајници своје земље. За команданта посаде у Нарвику тврди се, да је варош, без икаквог отпора предао Немцима. А сем фашиста, уверава се, да су такву улогу играли и комунисти, који су заједнички организовали разграђену саботажу, уперену против одбране земље. Тако је и дошло до забуне у првом тренутку, али је јавност брзо реагирала, па су Норвежани стали да организују отпор, који је довео до моралног слома Квислингове „влада“. Као доказ за све то, шведски листови наводе и члануцу, да у норвешким крајевима који су окупирани од Немаца, излазе и даље несметано сви комунистички и фашистички листови, док су листови бесталих норвешких партија обустављени.

Квислинг не представља, међутим, осамљен случај. Агенција Аваз јавља, да је и у Штокхолму једна скупина шведских националсоцијалиста спрема да преврати против одбране земље; а зна се да у Чешкој

постоји шатина фашистичких деператера, која, под фирмом најрадикалнијег национализма, из дана у дан денуише сва чешку јавност и тражи да преузме власт, само зато да може још боље протекторима да покаже како уме да им служи.

Страни листови уверавају да, и у многим другим неутралним земљама, постоје сличне групе, добро снабдеване средствима и организоване, увек под фирмом радикалног национализма, или радикалног социјализма, које су спремане да послуже против истинских националних и социјалних интереса и независности своје земље. Ма колико да се чини невероватно, да има таквих људи, примери које смо горе навели, једнако као и недавни пример вештачке финске „влада“, показују ипак, да такве страшне појаве нису данас, најалост, искључене, и да **све земље треба да буду на опрезу пред сличним типовима**. Зато треба свуда и на сваком кораку пазљивати, да је једини прави социјални рад и једини прави национализам онај, који је, било под којим условима и било према коме, спреман да се сав жртвује за одбрану независности своје државе, — а све остало да је служништво и срамоћење народног имена.

Svi Sloveni protiv Habsburgovaca

Čikaški list, „Jugoslavija“, je objavio na engleskom jeziku protest predstavnika „Američko-jugoslovenske lige“ protiv propagande Otona Habsburškog u Americi. U tom protestu, koji je upućen sekretaru za spoljne poslove, Cordelu Hullu, kaže se, da veterani jugoslovenske legije, koja se u američkoj vojsci borila za vreme svetskoga rata, odlučno ustaju protiv bilo kakve potpore, koju bi, ma koja američka grupa, dala predstavniku jedne reakcionarne dinastije, koja je uvek tlačila svoje narode. Dinastija Habsburgovaca je kriva za prošli svetski rat i ona nesme nikada da bude restaurirana. Jugosloveni će se protiv takvog pokušaja najodlučnije boriti.

Tim povodom čikaški list piše, da su različita slovenska društva, Srba, Hrvata, Slovenaca, Čeha, Slovaka i Poljaka u Americi, održala već protestne skupštine protiv propagande Habsburgovaca u Americi. Izgleda, međutim, da ta propaganda u demokratskim i naprednim američkim krugovima ne nailazi ni na kakav odaziv.

NARAŠTAJSKA AKADEMIJA

Sokolско друштво Beograd I priređuje 4 maja naraštajsku akademiju sa igrankom, u Sokolском domu — Matiči, Deligradska ulica. Na programu su razne zanimljive tačke. Početak u 21 č.

СКУПШТИНА СОКОЛСКЕ ЖУПЕ НОВИ САД

У недељу 14 априла, одржана је XXI годишња скупштина Соколске жупе Нови Сад, у дворани Спомен-дома. На скупштини је узело учешћа око 120 делегата соколских друштава и чета. Од стране Савеза СКЈ присуствовао је бр. Љуба Максимовић, генерал у пензији. Скупштину је отворио др. Игњат Павлас, старешина и предложио да се Њ. В. Краљу Петру II пошаље поздравни телеграм, што скупштина прихваћа уришесним овацијма.

Старешина је одржао дуг говор о раду жупе и јединица у прошлој години, обврћући се и на тешкоће које је соколетво морало пребродити, позивајући све, да у соколском раду до краја истрају, парајвјући веровање у победу соколске мисли. Соколетво, као демократска организација, центар рад и других организација, ако се тим радом тежи ономе, што је темељ соколске идеологије, а никако неће клонети у борби за победу соколске мисли. Наа тога позива делегате да у својим јединицама развију што интензивнији рад, како би се окупио цео народ под нашу соколску заставу.

Говор брата др. Павласа толико је поздрављен, после чега се прешло на остале тачке дневног реда. У дискусији су узели учешћа бр. Мита Хаднаћев, др. Лазар Дујић, Ненад Рајић, Лазар Тешић, Алаба Кујунџић, Милован Ђурђевић, Бранко Госпођиначки, Павле Инђић и други. Иза тога говорили су од стране Управе жупе бр. др. Павлас, Милан Теодоровић, Милован Кнежевић, Мирко Домац и други, па су наштаји једногласно примљени. Дискусија је вођена нарочито по питању програма рада. Жупе за 1940 годину. Закључено је да се у овој години што интензивније ради на унапређењу телесног вежбања, на спремању предвака и предваџица и на припремању П Свесокског слета 1941 године. Подвучено је да се настави на раду одбрамбености, и на васпитању чланства у смислу соколске идеологије, јер је данас потребније више него икада, да се покљони што виша важња духовној страни соколског рада. Одлучено је ширење соколске штампе и да Жупа учествује на соколском слету жупе Цеље.

На предлог кандидатуре одбора, коме је председавао Милан Теодоровић, изабрана је нова у-

права, која је, са незнатним изменама у ствари стара управа. У њој се налазе: старешина др. Игњат Павлас, заменици старешине: др. Тома Јовановић, Милован Кнежевић, Лазар Тешић, Мита Хаднаћев; начелник: Милан Теодоровић, заменици: Милош Радосављевић, Јосип Темали, Милорад Вукадиновић; начелница: Васиљка Ракић, заменице: Миљушка Илдић, Марија Шлезаква, Софија Госпођиначки, I тајник: др. Никола Перваз, II тајник: Миодраг В. Јовановић, благајник: Мирко Домац; просветар: Светислав Марич; статистичар: Јован Црињански итд.

Пре завршетка скупштине узео је реч изасланик Савеза СКЈ брат Љуба Максимовић, који је одао признање жупи. Позвао је све присутне да у овим тешким и мучним данима истрају у своме раду и да се угледају на прегле нашег народа који су стварали епопеју и нису жалели својих жртава за слободу. Нека би се и у овим данима, рекао је бр. Максимовић ширно у овом крају и целој земљи из Раванице дух Косовских јунака који би нас опомнио да смо спремни дати све за своју слободу, свога Краља и свој народ. Речи брата Максимовића примљене су са великим одушевљењем. Иза тога скупштина је закључена певањем „Ој Словени“ и бурним покланцима Краљу Југославији и соколетву.

M. K.

Прослава битке на Мојковцу

У Мојковцу је основано Соколско друштво. Ово је значајно са два разлога: што се, у данашњим временима хајке на соколетво, оно подиже, и што се баш у овој години навршава 25 година од познате мојковачке битке, која је једна од најзначајнијих по духу у нашем народу. — Баш у јубиларној години иницијативом родољубивих Мојковчана обнавља се Соколско друштво, коме је на челу као старешина брат Ђуро Томовић, свештеник, а уз њега остали прваци мјеста.

Соколска жупа Цетиње покренула је акцију за прославу 25-годишњице мојковачке битке, па је обнављање друштва дошло у згодан час.

Jubilej Br. Dr. G. Gregorina

Bivši starešina Sokolske župe Trst, poznati nacionalni radnik i borac, član Jugoslovenskog odbora br. DR. GUSTAV GREGORIN, proslavio je ovih dana u Ljubljani 80 godišnjicu svog plodnog života.

Nacionalni i sokolski rad brata Gregorina urezan je tako duboko u sokolskim i narodnim njivama trščanskog kraja, da ga nikakva sila neće moći izbrisati. Kao prvi slovenački advokat u Trstu, posvećuje se radu za Hrvate i Slovence u Istri, da bi im ostvario bolje i pogodnije uslove za samostalno nacionalno, kulturno i političko izživljavanje. Svojim radom unosi novi duh saradnje i sloge među trščanske Hrvate i Slovence, postižući svojom energijom prve uspehe. Njegovom zaslugom zaplovio je Jadranom prvi slovenački parobrod.

Soko od mladosti, Dr. Gregorin i u Trstu posvećuje sokolstvu svoje sile u punoj meri. Povezuje braću u sokolske redove, koji se iz godine u godinu množe, pa osnivaju Trščansku sokolsku župu, kojoj Dr. Gregorin postaje starešinom. Njegov rad kao sokola zaslužuje posebnu pažnju i o njemu će se morati posebno pisati.

I kada je morao na dugogodišnji put po Evropi, kao član Jugoslovenskog odbora u Londonu, Dr. Gregorin nije zaboravio svoje zemljake i sokole Trščanske župe. Bio je i narodni poslanik u bečkom parlamentu, zastupnik u gorickom pokrajinskom saboru i većnik opštine trščanske.

Njegovu patriotsku dušu teško je pogodila sudbina, rodnog kraja, za čiju se slobodu zalagao natčovečanskim naporima, pa dolazi u Jugoslaviju, gde se u Ljubljani posvećuje intenzivnom radu u javnom životu. Bio je član uprave Jugoslovenskog sokolskog saveza. Tek usled visoke starosti napustio je aktivno učesće u javnom životu.

Sokolskom i narodnom borcu, br. Dr. Gustavu Gregorinu bratski — zdravo i hvala!

Sokolsko društvo Beograd III priređuje svake subote posela za članstvo, na kojima se sastaju braća i sestre u velikom broju. Prošle subote prikazivan je film Saveznog Prosvetnog odbora o takmičenjima za Olimpijadu i o autotrkačima.

Nasilja „Hrv. zaštite“ nad sokolstvom

Pišu nam iz Hvara: 7 aprila su bili napadnuti D. Štambuk, načelnik Sokola, njegov zamenik N. Vučetić i tajnik Sokola Z. Kovačević, od velike grupe članova Hrvatske zaštite. Napadač je izveden usred dana, sa šakama i revolverima, tako da je brat Štambuk teže povređen. Kad se je pojavio žandarmerijski poručnik, članovi Zaštite su i njega insultirali. Stvar je prijavljena sreskom načelniku ali protiv napadača nije ništa preduzeto. Oni se prete i dalje a njihov starešina viče, da će „od sada početi bacati bombe i klati sve što im je na putu.“ Bratu Dr. Avelinu je pre-kratko vreme bila u noći pod prozorom podmetnuta ekrazitna petarda, koja je, srećom, na vreme otkrivena. Zanimljivo je podvući, da se sve to događa otkad je na čelo Hrvatske zaštite došao Milan Kukurin, koji je sve do nedavno bio, nažalost, sokolski prednjak, pa čak i okružni načelnik! Za moral naših protivnika je karakteristično, da kod njih najbolje prolaze ovakvi poturice. Drugi vođa „Zaštite“ je bivši italijanaš, Carić, koji je, za vreme italijanske okupacije, progovorio najteže sve Hrvate bez razlike, tako da je nakon odlaska Italijana, morao da se preseli u Italiju, i tek nedavno se vratio, da postane — prvj zamenik vode „Hrvatske zaštite“. Drugi zamenik, Ceto Kvirin, je rođeni Italijan, iz Italije, koji je tek pre nekoliko meseci dobio jugoslovensko državljanstvo. A i od ostalih članova Zaštite veći deo pripada bivšim italijanaškim porodicama.

Pišu nam iz Korčule: članovi Sokolske čete Smokvica blizu Blata su, po starom običaju, pošli sa muzikom na Uskrs u crkvu. Ali kad su se vraćali bili su napadnuti od jedne skupine „Hrvatske zaštite“, koja se bacala na njih kamenjem, vredala ih i upućivala im pogrdne psovke itd. Niko od vlasti nije intervenisao. Ponašanje protivnika izazvalo je ogorčenje u selu, pa kad je na drugi dan Uskrsa sokolska muzika pošla opet kroz selo, bila je srdačno pozdravljena. Protivnici su se pokunili i nisu se usudili da je napadnu.

Pišu nam iz Kraja, blizu Biograda na moru: U ovom selu su protivnici sokolstva porušili be-

tonski stub, koga je ova sokolska četa podigla i na kome se vila jugoslovenska zastava. Koplje za zastavu je već ranije oduzeto, a stub je porušen do temelja.

NETAČNA VEST IZ TKONA

U „Sokolskom Glasniku“, od 14 aprila, je objavljen dopis iz Tkona, u kojemu se govorilo o napadaju na brata Zalovića, i o tome da su mu napadači oduzeli sat, koji je vredio 1.000 dinara. Utvrdili smo, međutim, da je taj izveštaj potpuno netačan, i da nam je bio podmetnut. Zalović uopšte nije bio napadnut, niti mu je oduzet sat, ali je tačno da je bio napadnut brat Smoljan i oštećeno mu imanje. Župa Šibenik je povelu istragu da utvrdi, ko joj je proturio tu vest, pa će najstrožije postupiti.

Slet župe Osijek u Borovu

Na Vidovdan ove godine Sokolska župa Osijek održava svoj župski slet, u Borovu. Već se u veliko vrše pripreme za ovaj slet. Glavni sletski dani biće 28, 29 i 30 juna. Tih dana biće i opšta takmičenja sokolske župe Osijek, a ima verovatnoće da će se održati i međunarodna takmičenja između naše međunarodne vrste i vrste bugarskih Junaka. Održaće se i akademija pod vedrim nebom.

U poslednje vreme u sokolani društva Borovo je sve oživelo. Sve kategorije redovito vežbaju. Dolaskom brata Vukičevića u Borovo, dobili smo mnogo, jer je on odmah preueo vodstvo članova-vežbača.

Brat Vukičević se od najranije mladosti nalazi u Sokolu. Bio je više godina načelnik sokolskog društva Zagreb II, a od 1934 godine član je naše državne reprezentacije. Takmičio se na slovenskim utakmicama u Novom Sadu, 1937 godine, gde je bio među prvima. Na ovogodišnjim međuzupskim utakmicama, u Osijeku, bio je na prvom mestu i odneo lovor-venac.

U subotu, 13 aprila, održala su se takmičenja na spravama između članova s. d. Subotica i vrste članova sokolske župe Osijek, pa je i na ovim utakmicama brat Vukičević zastupao našu župu i naše društvo, sa odličnim uspehom. G.

Ugledni naučnici za jugoslovenstvo

U poslednjem broju beogradskog časopisa „VIDICI“, napisao je naš uvaženi naučnik i bivši rektor univerziteta, prof. IVAN ĐAJA, članak, pod naslovom „MOJE JUGOSLOVENSTVO“ u kome između ostalog kaže:

„Jugoslovenstvo je za mnoge — sad se bar to jasno vidi — isto što i pripadnost kakvoj političkoj stranci. Pa kad strankom nismo zadovoljni, i naročito kad stranka nije više na vladi, napuštamo je i prilazimo drugoj. Oni koji tako shvataju jugoslovenstvo, dobro je što su ga napustili; dobro je i po njih i po jugoslovensku ideju. Zbog njih nas ima dosta, koji smo doskora osećali neku odvratnost, da javno ispovedamo svoja uverenja o tome predmetu. Danas pak možemo to slobodno činiti, jer od jugoslovenstva sad niko ne očekuje lične koristi. Naprotiv! Ko danas gaji jugoslovensku misao, može mu se verovati da to iskreno čini. A takvih nas je dosta, mnogo više nego što mnogi misle!“

„Moram priznati, da se malo interesujem za to, da li Srbi i Hrvati imaju lubanje istoga kroja; mnogo je važnije šta ima u njima... A što se tiče triju kultura, kao prepreke jedinstva, umesto dugih naučnih raspravljanja o tome, ja mislim da je bolje, da svako od nas svim silama radi na svome polju, da bi jednog dana te tri kulture uzvredile jednu čestitu.“

„Dakle, sad su zvanično Hrvati i Srbi dva naroda. Za nas, koji nismo na osnovu nikakve odluke, smatrali Srbe i Hrvate jednim narodom i koje smo izmešane nosili u svome srcu, time ništa nije promenjeno.“

„Hrvati prolaze sada kroz jednu fazu nacionalnog života, kroz koju su prošli svi slobodni narodi. Najveća greška, koju Srbi mogu da učine, jeste da se ugledaju na njih. Prema hrvatskom frontu, Srbi treba da odgovore, ne srpskim frontom, već jednim bratskim kolom, u koje će se uvažiti svi, koji su za veliku otađžbinu, bez obzira na pleme i veru.“

„Odlučujte šta hoćete, ali nikada za mene Srbi i Hrvati neće biti dva naroda. Vi ih niste u moje srcu spojili, pa ih nećete ni razdružiti. Istina i pamet će pobediti, i zato gledam mirno u budućnost i pevam (oprosti Matoš!): „Dok je Jugoslavije, bit će i Krocacije!“

Protiv cepanja zajedničkog srpsko-hrvatskog jezika

U poslednjem broju „Srpskog književnog glasnika“, objavio je predsednik Akademije i profesor Univerziteta, jedan od najuglednijih naših filologa, dr. Aleksandar Belić, članak, pod naslovom „Srpsko-hrvatski književni jezik i pravopis“.

G. Belić ističe žaljenje, što se ponovo otvorila raspra oko pitanja jedinstva našeg jezika, koje su, u prošlom veku, najbolji umovi hrvatski i srpski definitivno rešili. To rešenje su prihvatili svi Srbi i Hrvati, pa se cela naša kultura u drugoj polovini XIX i u XX veku, na toj osnovici razvijala. Ta odluka je donesena u vreme, kad nisu postojale nakakve surevnjivosti i političke borbe, i ceo svet se di-

dio mudrosti onih, koji su je doneli. Međutim, sada su se našli novi nezadovoljnici, koji traže da se sve to dokine i uništi. G. Belić kaže:

„Ali ako nove težnje idu k tome, da bismo se vratili starome pravopisu, „makar kako bio rdjav, težak i nesavršen“, kako je Vuk govorio, onda se mi pitamo: sa kojih se razloga to čini i po čijem zahtevu? Sada se vrše reforme u unutrašnjem uredjenju naše zemlje. Kako one mogu uticati na kulturnu reformu, koja je izvršena pre mnogo desetina godina i koja nema nikakve veze sa današnjim unutrašnjim uredjenjem naše zemlje, osim u toliko što je ona doprinela oslobodenju i ujedinjenju našeg naroda, pa preko toga i mogućnosti današnjeg unutrašnjeg uredjenja?..“

Ima slučajeva kad Zagreb zamera na ponečemu beogradskom književnom jeziku, neki put s pravom, a neki put bez prava: i obrnuto — to čini i Beograd prema Zagrebu, sa istim pravom; ali tako mora biti i tako je uvek bivalo kada se isti književni jezik razvijaju u različitim krupnim centrima

jednog naroda. Samo to ne može biti razlog da se navlaš, na silu razjedinjuje i uništava ono što je zajedničko i što je dobro, i što bi učinilo da se pomere i uzdrmaju i sami osnovi kulturnog razvitka našeg naroda. Često se zastranjivalo u donošenju odluka o kulturnim pitanjima, kada se nije polazilo od onoga, što je u njihovim osnovima. I danas se, može biti, tako nešto na silu može i učiniti. Ali smo uvereni da će se tome usprotiviti ona neophodnost u kulturnom razvitku našeg naroda, koja je i dovela do jedinstva našeg književnog jezika i da će, makar i posle uzaludnog ostupanja od pravoga puta, i posle teških posledica, koje će se svakako pojaviti u različitim pravcima, u vezi sa tom razlikom, ta neophodnost ipak izvesti našu kulturu na pravi put. Mi se samo pitamo: da li je posle svih iskustvenja i iskustava, do kojih je naš narod skupom cenom dolazio u skorašnjoj prošlosti, potrebno namerno ih i svesno vraćati ponovo, da bi se posle toga naš narod opet vratio onome, do čega je on sam, neizazivan i neprisljavan, već jednom bio došao?“

Uspela osnivačka skupština Sokolskog studentskog središta u Beogradu

U nedelju pre podne u velikoj sali Saveza Sokola K. J. održana je osnivačka skupština Sokolskog studentskog središta za beogradski Univerzitet. Na ovoj skupštini, koju je pripremio naročiti akcioni odbor, uzeo je učešća veliki broj studentkinja i studenata beogradskog Univerziteta iz svih krajeva naše zemlje, članova raznih sokolskih društava u Beogradu ili u unutrašnjosti. Sem toga, skupštini je prisustvovala, u ime Saveznog starešinstva, zamenik starešine brat Milivoje Smiljanić, načelnik Ivan Kovač i glavni sekretar Radmilo Grdić; zatim od beogradske sokolske župe, zamenik starešine, ing. Sveta Vučković, te predsednik beogradskog međudruštvenog sokolskog odbora, general Andra Petrović. Prisustvovala je također i jedan delegat čehoslovačkog udruženja u Beogradu br. Šika.

Osnivačku skupštinu je otvorio, u ime Saveza SKJ, kao inicijatora, brat Radmilo Grdić, koji je najviše saradivao sa braćom studentima na ostvarenju ove ideje. Brat Grdić je u svom govoru istakao, da se Sokoli studenti okupljaju u vrlo teškim i ozbiljnim vremenima, i da je to najbolji dokaz, da su pravilno shvatili, koji je njihov zadatak. Iz studentskih redova poticale su uvek, sve nacionalne akcije, pa tako treba da bude i sada. Prva misao, prilikom ovog sastanka, treba da bude upućena Nj. V. Kralju, pa zato predlaže, da se našem mladom Vladaru, Nj. V. Kralju Petru II uputi pozdravni telegram, što je, uz burne pokliče Kralju i Jugoslaviji, prihvaćeno.

Brat Slobodan Nikolić pročitao je zatim izveštaj dosadašnjeg akcionog odbora, iz koga se vidi, da je održan čitav niz sastanaka, da je izraden pravilnik, da su u Studentskom središtu predviđene mnoge važne sekcije itd. Izveštaj je primljen jednodušno, a zatim je brat Radmilo Grdić uzeo ponovo reč i naglasio, da Središte ima karakter pomoćne sokolske organizacije, koja nepokolebljivo ostaje na gledištu sokolske jednakosti i bratstva sviju staleža i sviju redova. Članom Studentskog središta može da bude samo onaj student, koji je pre svega dobar i ispravan član svoga sokolskog društva. Samo onaj, ko u tom društvu vrši savesno svoje vežbačke, prosvetne i ostale dužnosti, može da ima vodeću reč u Studentskom središtu. Cilj Središta nije, da odvoji studente od ostale braće, pa da oni budu neka zasebna grupa; već naprotiv, da ih okupi i pripremi za to, da budu što bolja i ravnopravnija braća svakom ostalom Sokolu, seljaku, činovniku, radniku itd. Cilj Središta je da ne dopusti da naši mladi Sokoli, gimnazijalci, kad dođu na univerzitet, padnu u ruke destruktivnih i nastražnjačkih elemenata, pa da se izgube za sokolstvo. Središte mora voditi brigu, da svi članovi Sokola, kad odu na univerzitet, dobiju odmah prilike da nastave sokolskim radom te da pridobiju i ostale studente, da stupe u sokolstvo, gde će naći najbolje prilike da dođu u dodir sa svima staležima i sa najširim narodnim slojevima, da rade za narod i da ga podižu. Sem toga, Studentsko središte će voditi brigu i o socijalnim interesima studenata, o njihovim potrebama za studije itd. Na studentima, kao na intelektualcima leži velika odgovornost, pa zato Studentsko središte može da igra važnu ulogu u današnjim presudnim vremenima.

Prešlo se zatim na biranje prve uprave, pa je akcioni odbor podneo listu, koja je jednodušno i

sa aklamacijom prihvaćena. Za pročelnika je izabran brat Nedjeljko Serventi, student filozofije, koji je sve do nedavno uređivao odlični naraštajski list „Mladi Soko“ u Splitu, i koji se uvek isticao u sokolskom i nacionalnom radu. U ostalu upravu su birani:

I zamenik pročelnika Sima Stevin, stud. prava; — II zamenik Karel Rozenštajn, stud. prava; — Tajnik i statističar Slobodan Nikolić, stud. filozofije; — zamenik tajnika Đorđe Jakšić, stud. filozofije; — blagajnik Milorad Čučević, stud. filozofije; — Upravni odbor: Mladen Mimica, stud. prava; — Petar Knežić, stud. tehn.; — Vojko Pečić, stud. prava; — Petar Pjaca, stud. tehn.; — Jan Vizek, stud. prava; Staniša Pokrajac i Jovanka Andrejević, stud. prava; — Nadzorni odbor: Slobodan Kosović, stud. farmacije; — Mirko Boreli, stud. tehn.; — Vojislav Cemović, stud. prava.

Pošto se brat Serventi, u ime uprave zahvalio na izboru, održala su braća Boreli, Knežić i Rozenštajn, te sestra Jovanka Andrejević četiri kratka predavanja, o svojim pogledima na akciju Studentskog središta. Sva četiri govornika su istakli da sokolska studentska omladina treba da bude trezvena i radina, ali i borbeno i idealistična. Treba da se drži nacionalnih tradicija i duha naše narodne pesme i istorije, da suzbija svaki defetizam i svaku malodušnost, i da se bori protiv strane propagande.

Omladina treba da prođire prosvetivanjem i ljubavlju. Ako protivnici na univerzitetu rade terorom, sokolska omladina će raditi ubeđivanjem i idealizmom. Na silu će odgovoriti snagom, ubeđena u veličinu svoje misli i u njenu konačnu pobjedu. Naročito je sestra Andrejević istakla potrebu, da se studenti, koji tek dolaze na univerzitet, otrgnu iz ruku besavesnih agitatora, i da se uvedu u krug sokolskog slobodarstva i nacionalnog, jugoslovenskog duha.

U ime Saveza Sokola je omladinu pozdravio vrlo toplim govorom, zamenik starešine brat Milivoje Smiljanić. On je naveo primer stvaranja „Slovenskog Juga“ u Beogradu, pre rata, koji se isto tako osnovao u skromnim prostorijama, pa je ipak njegov rad prešao danas u istoriju i imao je ogromnog značaja za stvaranje naše države. Budu li sokolski omladinci ispravno shvatili svoje dužnosti, može i ovaj sastanak da znači prekretnicu u nacionalnom vaspitanju naše studentske omladine i doneti velikih plodova u budućnosti.

Prisutni su najsrdačnijim odobravanjem pozdravili govor brata Smiljanića, jednako kao i govor brata ing. Vučkovića, koji je, u ime župe Beograd, pozdravio skupštinu, i koji je studentima stavio pred oči dane zaborave, da se sokolski život odigrava pre svega u sokolskim domovima, u vežbaonicama, na predavanjima itd.

General Andra Petrović je naročito podvukao važnost moralnog stava omladine, koji, kao i u vojsci, predstavlja prvi preduslov za svaku uspešnu borbu i pobjedu. I govor brata Petrovića bio je pozdravljen, uz srdačne ovacije jugoslovenskoj vojsci.

Na koncu je progovorio nekoliko srdačnih reči i delegat Čehoslovačkog udruženja Šika, čiji je govor dao priliku za najsrdačnije ovacije i klicanje braći Čehoslovacima.

Umesto rezolucije, prihvaćena je na koncu uz burne aklamacije ova kratka, ali jezgrovita svečana izjava:

„Sokoli studenti, okupljeni na osnivačkoj skupštini Studentskog sokolskog središta u Beogradu, izjavljuju:

Da će nesebično i predano služiti Kralju, narodu i Jugoslaviji!“

Pročelnik Središta, brat Serventi, je zaključio skupštinu govorom, u kome je zamolio upravu Saveza, kao i uprave župe i društava, da budu pri ruci studentstvu, obećavajući da će studentstvo odgovoriti nadama koje se u njega polažu i da će ispuniti svoju dužnost za Kralja, Narod i Jugoslaviju, ne samo u sadašnjim teškim vremenima, nego i u budućnosti. Skupština je završena pevanjem „Oj Sloveni!“

Tečaj za vodnike sokolskih četa u Okučanima

Izvršujući svoj program, Sokolska župa Zagreb održala je svoj prvi ovogodišnji prednjački tečaj za vodnike sokolskih četa u Okučanima; u prostorijama Sokolskog doma, gde su tečajci imali stan i prehranu. Disciplina je bila gotovo vojnička. Voda tečaja bio je brat Marijan Maržan, III zamenik načelnika župe, dok su ostali predavači bili braća: Đurić, Kraiki, Stojčević, Protić, Radošević, Budimir i Bingula. Tečaj je pohađalo 12 braće iz 11 seoskih četa. Svrha tečaja je bila da se braća osposobe za vodnike svojih jedinica, da nauče terminologiju prošlih vežbi, praktički vežbaju sletске vežbe i sve što je najpotrebnije za prednjaka. Iako su u tečaju bili mladi i neiskusni vežbači, postignut je dobar rezultat. Najbolji tečajci, koji su svršili s odličnim uspehom, su: Jovan Puškar iz Kukuruzara i Milan Hajduković iz Saša.

Vežbovni tečaj župe Split

Od 26 do 30 marta održao se u župi Split 5-dnevni tečaj za naučavanje vežbovnog gradiva za II Svesokolski slet Saveza Sokola K. J. u Beogradu, 1941 g. Tečaju je pristupilo 18 jedinica, sa ukupnim brojem od 86 braće i sestara.

Godišnja skupština Sokolske župe Baња Лука

Sokolska župa Baња Лука održala je godišnju skupštinu 7 aprila, u velikoj dvorani Sokolskog društva u Baњoj Луци. Skupštinu je otvorio starešina Dr. Jovo Perenčević. U svojoj pozdravnoj reči starešina se setio pre svega naše sokolske i narodne uzdanice, našeg mladog Краља Њ. В. Петра II, и целог Краљевског дома (протко клице: живе Краљ!) Одао је затим дужну почаст великом соколском раднику борбу, организатору и вођи бивше босанско-херцеговачке жупе пок. брату Стеви Жакули, као и истакнутом државнику, националном раднику и заслужном сину наше Отаџбине пок. Љуби Давидовићу. Поздравио је, после тога, присутног изасланика заменика бана, изасланика команданта Врбаске див. области, представнике власти, установа и друштва.

Осврћући се на догађаје у прошлој години, брат старешина је намећу осталог казао:

„Ми верујемо у сретнију будућност словенства, верујемо у доброту и лепоту словенске душе и очекујемо да ће тешка и горка искуства, кроз која данас словенство пролази, очистити њихов хоризонт, и да ће заблистати пуним сјајем звезда словенске свести, солидарности и човечности. Пут југословенског соколства је израђен, и оно мора ићи тим путем, — који води једном циљу, стварању нашег народног јединства и стварању јединствене заједнице у снажној Југославији. Овај су нам пут указали велика-

ра. Naučene su sve proste i takmičarske vežbe kroz 40 sati rada, pak smo uvereni da će tečajci, po dolasku u svoje jedinice, sa uspehom preneti ono što su naučili na svoje vežbačke kategorije.

gat Saveza, brat Miroslav Vojinović, koji je sa zadovoljstvom utvrdio da je rad župe zasnovan na solidnim temeljima, i da se razvija u svima pravcima. Govor saveznog delegata je burno pozdravljen.

Aklamacijom i uz burno odobravanje, je zatim prihvaćena REZOLUCIJA, koja glasi:

1. Sokolstvo, niklo u doba borbe za stvaranje nacionalne slobode i samostalnosti, održalo se i u najtežim časovima, koje je preživljavao naš narod, potstičući ga i hrabriji u otporu prema neprijatelju.

2. Sokolstvo danas kao i u budućnosti treba da ostane nosilac onih težnji i stremljenja, za koje je proliveno more krvi naših najboljih sinova, i da bude čuvarom svetinje koja je podignuta na postima ovih heroja i cementirana njihovom krvlju.

3. Klapajući se duboko senima ovih velikana i ponosni, da je i Mrkojiha Krajinca da je u našoj oslobodilačkoj borbi, naglašavamo, da će Sokolstvo, prožeto idealizmom ovih naših junackih predaka istrajati u borbi, verna svome načelu; Jedan Краљ, један народ, једна држава и једно Sokolstvo.

4. Zadojeni ovom velikom jugoslovenskom mišlju, koja je najbolja garancija naše narodne slobode i državne nezavisnosti, Sokoli Mrkojiha Krajinca će se istinski zalожити за окупљањем свих конструктивних националних снага у циљу одлучног супротстављања свим разорним акцијама, и сузбијање сваке малодушности.

5. Svesni toga, da je Sokolstvo uvek stajalo izvan svakih partijsko-političkih uticaja, najenergičnije protestujemo protiv svih napada na sokolske jedinice, sokolsku imovinu i sokolske radnike, i tražimo poštovanje postojećih zakona. Istodobno izražavamo naše iskrene simpatije onoj braći i sestrama i onim sokolskim jedinicama, koje i pored teških жртава и прилика под којима раде и живе, одлучно стоје на бранику југословенске и соколске мисли, и неустрашиво бране част наше заставе.

6. У данашњим тешким временима потребно је да се наши соколски редови вине него и када пре чврсто збију и појачавају своју депатност, како би могли са успехом испунити нашу соколску мисију за добро Краља, народа и Југославије.

У задњој тачки дневног реда усвојени су једногласно и извесни закључци збора друштвених начелника, који се односе на спровођење такмичења, одржавање жупских течајева, теоретна, итд. Skupština je završena burnim manifestacijama za Краља, Југославију и sokolstvo.

NOVA HAPŠENJA U KORUŠKOJ

Pod tim naslovom javlja poslednji broj „Ravnopravnosti“:

Policijske vlasti u Celovcu naredile su da se uhapsе neki Jugoslaveni u Koruškoj. Uhapšen je na drugi dan Uskrsa, kapelan Kutej Anton u Pliberku i odveden u Velikovec. Razlog hapšenja nije poznat. Zna se samo da je g. Kutej ispravan Slovenac. Uhapšen je zatim seljak Kuster iz Korkije kod Dobrle vasi, i osuđen na 18 meseci zatvora. Kuster je optužen da se nepovoljno izrazio u pogledu nemačke kulturne misije u Koruškoj. Uhapšen je također g. Pristovnik Hus iz sela, koji je isto tako optužen da je govorio u nepovoljnom smislu o prilikama u Koruškoj. Miškulnik Miro iz Skofica uhapšen je izgleda zato da bi se onemogućila jedna slovenska kulturna priredba.

Glavna skupština sokolske župe Varaždin

Godišnja skupština Sokolske župe Varaždin održana je 7 aprila, u domu sokolskog društva Čakovec, u prisutnosti delegata velike većine društva i četa. Saveznu upravu je zastupao zamjenik saveznog starješine, brat ing. M. Smiljanić. Prije skupštine, održana je sjednica župskog stručnog odbora, zbor načelnika i načelnica, te zbor prosvjetara.

Zbor načelnika i načelnica raspisao je program tehničkog rada, koji će imati kao glavno obilježje jačanje odbrambene sposobnosti članstva i naraštaja. Zbor prosvjetara je zaključio, da se više povećaju knjižnice se lice, i date su upute za borbu protiv svih razornih struja, koje ulaze i u sela, želeći da spriječe konsolidaciju i jačanje naše države.

Iz izvještaja pojedinih jedinica razabralo se, da poticaji na teror i huškanja protiv sokolstva nemaju svoj izvor u selima i seljacima samim, nego u većim centrima i u građanskim elementima.

Skupštinu je otvorio i zamjenik starješine, dr. Miljenko Svoboda. Pošto je uputio prvi pozdrav Nj. Vel. Kralju Petru II, što je pozdravljeno burnim odobravanjem, pozdravio je brata saveznog izaslanika i pročitao pismo bivšeg starješine župe, Mladena Belčića, kojim pozdravlja skupštinu. Pošto je skupština primila sve izvještaje i prijedloge zbora načelnika dana je razrešnica dosadanoj upravi. Na to je skupštini predložena i jednoglasno primljena ova

REZOLUCIJA

1) Sav odgojni rad sokolstva ove župe od njezina osnutka vršio se uvijek u duhu sokolskih načela i prema smjernicama sadržanim u „Putevima i ciljevima Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije“.

2) Vodeći uvijek računa o općem nacionalnom karakteru sokolske organizacije, svijesni velikih zadataka, koje sokolstvu zadaju u narodnom životu njegova načela, sokolski su odgojni faktori u ovoj župi neprekidno nastojali iz povjerenih im kategorija sokolskih pripadnika izgrađivati što bolje, vrednije, krepče ljude, nesebične, skromne i požrtvovne graditelje ljepšeg narodnog života i srećnije budućnosti. Zato su osobitu pažnju posvećivali i našem selu.

3) Živeći na granici našeg narodnog teritorija, pred stalnim svjedočima teške naše prošlosti, a slijedeći tradicije cjelokupnog sokolstva na slovenskom jugu od njegova postanka do našeg narodnog oslobođenja, sokolstvo ove župe nastojalo je izgrađivati jugoslovensku i slovensku svijest svoja članstva, slobodarsku i demokratsku, u duhu ideala i načela svih najvećih sinova našeg naroda: i Hrvata, i Srba, i Slovenaca, svijesno, da ti ideali i ta načela pokazuju jedino put, na kojem se može osigurati naša nacionalna sloboda, nezavisnost, pa i sam opstanak.

4) Glavna godišnja skupština sokolske župe Varaždin prosvjeduje protiv napadaja i otimačina sokolske imovine sokolskih organizacija, protiv progona i napadaja na imovinu i ličnu sigurnost Sokola samo zbog njihova sokolskog rada u raznim mjestima banovine Hrvatske bez obzira na karakter počinitelja.

5) Glavna godišnja skupština Sokolske župe Varaždin protestu-

je naročito odlučno protiv odvratnog napadaja na starješinu bratske Sokolske župe Mostar, brata Čedu Milića, u Imotskom.

6) Sokolstvo župe Varaždin ostaje i dalje, usprkos svih napadaja, nepokolebivo vjerno jugoslovenskoj narodnoj misli, baštini Gaia, Štrosmajera, Račkoga i drugih naših velikana, — ono ostaje čvrsto uvjeren, da je i Srbima, i Hrvatima, i Slovencima čak i sam opstanak osiguran samo u jednoj jugoslovenskoj državi, izgrađenoj i uređenoj u duhu sokolskih i demokratskih načela.

7) Sokolstvo župe Varaždin ostaje nepokolebivo vjerno ideji uzajamnosti, solidarnosti i duševne zajednice svih Slovena.

8) Bratskoj upravi Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije izriče glavna skupština Sokolske župe Varaždin potpuno povjerenje u čvrstoj vjeri, da će ona i dalje odlučno braniti misao jednog sokolstva u cijeloj Jugoslaviji.

Potom je izabrana nova uprava župe. Starješina: br. Mr. Vanek Franjo, zamjenici (kao i dosad): dr. Svoboda Miljenko, br. Blažič Albin, tajnik Mežnarić Rudolf, blagajnik Novaković Stjepan, načelnik br. Suligoj Zvonko, načelnica s. Ivanović Jožica. U ostaloj upravi nije bilo većih promjena.

Iza diskusije o teškom finansijskom stanju jedinica, uze riječ delegat Savezne uprave, brat ing. Smiljanić. U vrlo lijepom, s pažnjom saslušanom govoru, istaknuo je savezni delegat ponajprije svoju radost, što vidi u tolikom broju seljačku braću, kao predstavnike sokolskih jedinica. Jer seljak po svojoj izdržljivosti, povezanosti sa zemljom, i po svom osjećaju dužnosti prema zemlji, najpouzdaniji je element stabilnosti i garancija za solidnost i čvrstoću sokolske organizacije. Zato je pouzdanje i u budućnost ove sokolske župe, koja je uhvatila korijen u selu, usprkos velikih zapreka i poteškoća. Sokolstvo ne traži za se nikakav monopolizovan, iznimni položaj, već samo slobodu rada na odgajivanju naroda i njegove omladine, a u svrhu povećanja narodne sposobnosti za izgradnju vlastitog narodnog i državnog života.

Državna je pripomoć, u razmjeru prema koristima, koje ima narod od sokolstva, upravo malena. Govornik ističe zatim uspjehe Sokolske Petrove Petoljetke, i svoju nadu, da će i sokolstvo župe Varaždin pridonijeti svoj dio k tom uspjehu. U ime savezne uprave odaje priznanje nvišem župskom starješini, bratu Mladenu Belčiću, za njegov požrtvovan sokolski rad, sve do njegova odlaska iz Varaždina.

Govor br. Smiljanića pozdravljen je srdačnim odobravanjem i skupština je završena u najljepšem raspoloženju.

ČEŠKO SOKOLSTVO U AMERICI

Češko sokolsko društvo u St. Luisu, u Severnoj Americi, proslaviće ove godine 75-godišnjicu osnutka. Društvo je osnovano 1865 godine, dakle same dve godine posle osnivanja prvog sokolskog društva u Pragu. Tom prilikom biće priredeni i veliki slet Češkog sokolstva u Americi, za koga se spremaju i ostala češka društva. Na sletu će učestvovati u velikom broju i jugoslovenski Sokoli iz Amerike.

Iz slovenskog sveta

BUDUĆE SMERNICE POLJSKE SPOLJNE POLITIKE

U Angersu, u Francuskoj, gde se nalazi privremeno sedište poljske vlade, zaseda i poljsko Narodno veće, koje predstavlja poljski parlament u inozemstvu. Na nedavnom zasedanju tog veća razvila se opširna debata o poljskoj spoljnoj politici u prošlosti i u budućnosti, koja predstavlja značajnu osudu spoljne politike pukovnika Beka, i posve nove poglede za budućnost. Naročito su u tom pogledu značajni govori, što su ih održali Dr. Tadeus Bielecki, predsednik glavnog odbora Narodne stranke, Dr. Javorski u ime Seljačke stranke Vitoševke, kao i vrlo ugledni član Narodnog veća, g. Kviatkovski.

G. Kviatkovski je u svom govoru kazao, da pravi predstavnici poljskog naroda nisu nikada imali poverenja u Berlin, a naročito ne Paderevski, Dmowski, Vitoš, Korlanti itd. Hitler je sistematski uspavljivao Poljsku i njevu vladu, sa g. Bekom na čelu, da Poljska nebi pomagala Čehoslovačku. Jedino čega su se Nemci bojali, to je, da se među odgovornim državniciima u Poljskoj ne nade neko, ko bi shvatio, da Čehoslovačka, sa svojim jakim utvrdama, predstavlja odbranu Poljske i da svaka čehoslovačka divizija, postavljena protiv Nemaca, znači uštedu jedne poljske divizije. Kviatkovski je tvrdio da je, za vreme septembarske krize prethodne godine, London preporučio Pragu da mobilizuje, zato što su Engleska i Francuska zaista htele da uđu u rat za Čehoslovačku, da se je Poljska držala uz njih. Međutim je g. Bek odlučio o sudbini Čehoslovačke, i slavio zauzeće Tješina, a nije video, da je to i propast Poljske. Pukovnik Bek i Ridz-Smigli su gledali samo na efekte paradne politike, baš zato što nisu imali uporišta u narodu. Međutim, da jedna država postane velika sila, potrebno je da ceo narod radi na tome. I zato, Poljska treba sada da vodi narodnu politiku, sa ciljem federacije slobodnih naroda, koji će, zajedno sa Poljskom, izgraditi novu srednju Evropu. Principi te federacije treba da budu osiguranje pune demokratske slobode i nezavisnosti svih država, i osiguranje gospodarskog razvoja, dok carinske granice treba postepeno da nestaju, a prema vani svi članovi federacije treba zajednički da brane svoju bezbednost. U sličnom duhu su govorila i dva ostala političara.

Zanimljivo je, da i list „Poljska Walczaca“, zvanični organ vojske u Francuskoj donosi, članak za što užu saradnju sa Česima, u kome piše: „Moramo se približiti Česima, i u budućnosti uvek ići zajedno. To je u interesu jednog i drugog naroda, a gorka iskustva današnjice ne smeju biti zaboravljena. Upoznajmo Čehe, pa ćemo uvideti da od njih možemo naučiti mnogo dragocenih stvari, kao i oni od nas“.

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Francuski listovi javljaju, da K. H. Frank sprema veliki proces protiv čitavog niza čeških ličnosti, i da bi taj proces trebao da se održi u Lajpcigu. U Pragu se svake srede i subote priređuju nemačke vojničke povorke kroz ulice, samo zato da se češko stanovništvo prisili da ih pozdravlja. Oni koji to ne čine, bivaju hapšeni. U Pragu je porušen spomenik poznatog francuskog slaviste, Ernesta Denisa, i upotrebljen za staro gvožđe. U Brnu je nemački vladin komesar otpustio iz opštine gotovo sve češke činovnike, a veći deo inventara češkog Univerziteta prešao je u nemačke ruke.

„Československy boj“ (Pariz), tvrdi da je proglašenje carinske unije između Rajha i Protektorata odloženo zato, što je Rajh, od svih država koje su imale trgovačke ugovore sa bivšom Čehoslovačkom, tražio da povlastice iz tih ugovora prenesu na Nemačku; ali da su gotovo sve one to odbile. List tvrdi, da je čak i Italija to učinila, pa je zato Rajh bio prisiljen da odloži carinsku uniju, kojom bi te povlastice same od sebe otpale. — Isti list podvlači, da već mesec dana nekoliko hiljada nemačkih policajaca u Češkoj traži studenta Smudeka, koji je ubio jednog Gestapovca kad je ovaj hteo da ga uapši, i da su sva traganja uzaludna. Nemci su raspisali nagradu od 100.000 kruna, za onoga ko oda Smudeka, ali i to je bilo uzalud. Radije nego li da ga oda, jedan student je već platio glavom, što ga je skrivao, a drugi je to platio sa 10 godina robije. List ističe da to najbolje pokazuje, kako je visok moral samoodbrane i nacionalne svesti u češkom narodu.

VESTI IZ SLOVAČKE

„Československi boj“ (Pariz) javlja u broju od 12 aprila, da je Gestapo u poslednje vreme silno raširio svoju delatnost u Slovačkoj, te da je slovačka vlada izdala nalog svojoj policiji, da mora najtešnje saradivati sa Gestapom. U samoj Bratislavi ima oko 600 činovnika Gestapa, koji ima svoje pouzdanike u svim nadležnostima i udruženjima. Sem toga, važne stanice Gestapa nalaze se u Žilini, Ružomberku, Nitri, Prešovi, Bistrici itd. U Slovačkoj se misli, da ova povećana aktivnost Gestapa stoji u vezi sa

Sokolski narobni univerzitet u Beogradu

Peto predavanje na Sokolskom narodnom Univerzitetu župe Beograd održao je 17 o. m. u Sokolskom domu — Matici, starešina Sokola Maticice, general Andra Petrović o „Saobraćaju kao elementu narodne odbrane“.

Pred brojnim slušaocima, predavač je najpre općenito istakao značaj saobraćaja po život jedne države, kao i po međunarodni razvoj ekonomskih, privrednih i političkih veza. Napose se zadržao na željeznicama i njihovoj funkciji u ratu. Statističkim podacima iz svetskog rata potkrepio je svoje navode. Kaže, da na celom svetu ima 2 milijarde i po kilometara željezničke mreže, koja je približila kontinent kontinentu, i pripomogla uveliko širenju kulture i civilizacije, a najviše iskorišćenju ekonomskih dobara pojedinih krajeva. Naveo je reči vojvode Putnika: „Željeznice su četvrti i glavni rod oružja“. Opširno se zadržao na ulozi saobraćaja u vreme mobilizacije i samoga rata.

Predavač je bio saslušan sa pažnjom i nagradjen srdačnim pljeskom.

Naredno predavanje održaće u sredu 24 o. m., br. Dr. Pera Ilić o: „Jednakosti prava na život svih naroda“. Početak tačno u 8 sati uveče. Jm.

spremanjem neke nove akcije sa strane Nemaca, u pravcu jugoistoka. — Isti list javlja, da je nedavno u Sv. Mikulašu, u Slovačkoj održao zbor ministar Čatloš, ali da je od naroda bio izviždan, pa je zbog toga došlo do mnogih hapšenja.

Četvrti broj časopisa „Soko“

Pred dva dana izašao je četvrti broj za g. 1940, odlično uređivanog časopisa „SOKO“, lista za sokolski život i rad, koga izdaje Savez Sokola K. J. — Ovaj broj ima vrlo obilat i raznolik sadržaj, BOGATO JE ILUSTROVAN, a u njemu se ističu naročito ovi članci:

Od Tirša do danas, članak E. L. Gangla;

Rasmatranja o komunizmu, članak Josipa Boko;

Ni odabranih naroda, ni odabranih plemena, članak od Uredništva;

Dvadesetpetogodišnjica osnivanja Jugoslovenskog odbora, Milan Marjanović;

Telesno vaspitanje omladine u Jugoslaviji, Ivan Kovač;

U čemu je značaj Đurdevdana, Aćim Grgur;

Od Tirševom sistemu telesnog vaspitanja (M. Vojinović); — Proletnji trening skakača (Selimir Radovanović); — O sistemu vaj, pri katerih je treba već telovadcev (Dr. V. Murnik); — Nekoliko reči o govorima pred vrstom (S. Zapolenko); — Jugoslovenski sokolski pisci (M. Kovačić).

Pesma: Sloboda našeg mora, Božo Lovrić;

Sokolska Petrova Petoletka (Rad na suzbijanju nepismenosti); — Sokolsko selo (Pred sletom); — Trézvenost (Šta biva sa onima, koji piju alkoholna pića); — Nove knjige; — Beleške.

NARAŠTAJSKA STRANA

Sokolstvo i razvijanje duha saradnje kod podmlatka (S. B. Jovičević); — Na jugu, u danima proljeća (I. Mileta); — Razočaranje (I. A. Tabaković); — Stari crni jedrenjak (S. Svoboda); — Naša naloga (S. Hotko); — Budi se nov život (G. M. Jakovčev); — O religiji (F. Pavešić); — Omladinski pesnici (Dr. V. Rašić, I. A. Tabaković, St. M. Mutibarić); — Križaljke i rebusi.

Časopis „SOKO“ je reprezentativan i centralni sokolski časopis, koji prati jednako duhovni život našeg sokolstva, kao i njegov rad na telesnom vaspitanju našeg naroda, pa treba da ga ima svaki svestan Soko, u toliko pre što godišnja pretplata iznosi samih 45 Dinara, a list izlazi svakog meseca.

Pretplaćujte se, zato, na časopis „Soko“, a pretplatu šalžite na adresu: Administracija sokolskih listova, Beograd, poštanski pretinac 342. — Broj čekovnog računa: 57.686.

Lepe izjave, koje traže i lepa dela!

Zagrebački „Obzor“ je, pre nekoliko dana, objavio članak, u kome između ostalog piše:

„*Sudbonosni događaji, koji tresu Evropom, vidljiva su opomena svim političkim ljudima, da nikada kao danas nije bila potrebna sloga i suradnja Hrvata, Srba i Slovenaca. Jer što god bi moglo razdvojiti Hrvate, Srbe i Slovence međusobno i ma što oni mogli prigovarati sadašnjem stanju u Jugoslaviji, opet je nepobitna činjenica, da nam je zajednička država svima najsigurnije jamstvo za slobodan život i narodni razvitak. Srbi, Hrvati i Slovenci ne mogu jedni druge pogaziti, uništiti; ne dostaju im za to snage, sve kad bi se jedni od njih i zanosili tako ljudskim težnjama. No ne samo to, nego je i očita svakom razboritom čovjeku, da jedino u zajedničkoj državi mogu Srbi, Hrvati i Slovenci i danas, a sutra možda još više, potpuno razvijati svoje sposobnosti i štititi svoje interese, te prema tome doista biti suvereni državni faktori. Svaki sklop izvan Jugoslavije nametnuo bi i Srbima i Hrvatima i Slovencima neizbježivo podređen položaj, što više oni ne bi mogli biti sigurni ni za svoj narodni opstanak.*“

Ma da znamo da „Obzor“ stoji na stanovištu triju naroda, dok mi nepokolebljivo ostajemo na gledištu narodnog jedinstva, slažemo se u glavnom sa ovim „Obzorovim“ rečima i srdačno ih pozdravljamo! Činimo to zato, što odbranu nezavisnosti Jugoslavije i njene kompaktnosti smatramo osnovnim uslovom za pobjedu bilo koje ideologije, pa tako i jugoslovenske, i što smo uvek spremni da saradujemo sa svakim onim, koji je, u ova-ko presudnim vremenima, pripravan da, zajedno sa svakim Jugoslovenom bez razlike, sa svakim Srbinom, Hrvatom i Slovencem, brani celinu i nezavisnost jugoslovenske državne zajednice. Baš zato što smo ubedeni Jugosloveni i što nas ništa ne može od te ideologije odvratiti, mi pozdravljamo ove reči, ubedeni da će se svi oni, koji iskreno misle, da Hrvatima nema jače garancije za slobodu i napredak, nego što je jugoslovenska država, vratiti sami, bez ikakvog nasilja ili presije, na jugoslovensku misao, koja se kod Hrvata rodila i koju su najbolji Hrvati ispovedali.

Čitali smo i nedavne izjave Dr. Krnjevića; bana Šubića i Dr. Košutića o potrebi odbrane zajedničke države, a protiv ljudi koji rade za račun inozemstva i koji unose zabunu u narod; jednako kao i pohvalnu izjavu g. Dr. Matića o radu vojnog arsenala u Kragujevcu i o potrebi da narod žrtvuje što više sredstava za takav odbrambeni rad. Bilo je, doduše, u tim

izjavama i stvari, sa kojima se nikako ne slažemo, ali, pošto smo uvek skloni da radije vidimo ono što je dobro, nego li što je zlo, lako bismo prešli preko svega tog čime se ne slažemo, — samo kad bi se iz ovih pozitivnih izjava, na svakom koraku i u svakoj prilici povlačili logični zaključci; kada bi se sve radilo o njihovom duhu, i kada bi događaji u Banovini Hrvatskoj pokazivali, da se ide bar za smirivanjem političkih suprotnosti i demagoških strasti, te da se uvodi poredak i sigurnost.

Mnoge pojave kažu nam, međutim, da to na žalost nije tako. Najnovije umorstvo Dr. Zdravka Lenca u Zagrebu, koje je došlo kao deveto ili deseto po redu; a koja su sva izvršena na isti način i, što je najžalosnije, sa istim strašnim rezultatom, da krivci ne mogu da se pronađu, — pokazuje najbolje, da u Banovini Hrvatskoj postoji jedna organizovana banda, kojoj je glavni cilj da ruši i omieta sve ono o čemu se u gornjim izjavama govori; da unosi zlu krv i mržnju, te da spoljnim neprijateljima pruža dokaze o nesigurnosti i anarhiji u Jugoslaviji. Međutim, što je još gore, ta ubijstva pokazuju, da zakonita vlast nije u stanju da tu bandu otkrije; a izvesni simptomi ukazuju čak i na to, da u samoj vladinoj grupi ima elemenata, koji u najmanju ruku ne pokazuju nikakvog gnušanja nad tim ubijstvima, već naprotiv misle: „Ako! Jedan Jugosloven manje“.

Treba videti, kako je npr. „Zagrebački list“ propratio vest o umorstvu Dr. Lenca, podmećući čak njegovim političkim prijateljima da su ga ubili; ili pročitati, kako je na pr. „Hrvatski dnevnik“ čitav taj strašni događaj zabeležio tek sa par reči, kao da su neka kola slučajno pregazila neko psetance, pa da se oseti sa kakvim nezdravim kriterijima se gleda na ovakva strašna zločina. I zar je moguće da vlast otkrije krivce, kad čitava javnost oseća, da čak i izvesni elementi u vladajućoj partiji ne shvaćaju svu strahotu tog bezvlašća, već se prema njoj odnose, u najboljem slučaju, sa vrlo štetnom indiferentnošću.

O tome nam svedoči i govor g. Dr. Krnjevića u Sidu, koji je, samo dva dana posle umorstva Dr. Lenca, uskliknuo: „Optužuju nas, da ubijamo Srbe; a je li koji Srbin kod nas ubijen?“... Kada se znađe, da je Dr. Lenac bio Hrvat jugoslovenske orijentacije i da su gotovo svi ubijeni u Zagrebu bili Hrvati, onda nam ovakva izjava zvuči, kao vrlo grub cinizam, koji stoji na gledištu, da su Hrvati jugoslovenske orijentacije neko bespravno roblje, koje se može nekažnjeno ubijati, a da ni Srbe ni državu za to ne treba da bude briga! Da su hrvatski rodoljubi jugoslovenske orijentacije, koji su se za slobodu

Hrvata borili protiv fran-kovaca i klerikalaca, postupili tako godine 1918, — koliko bi krivaca glavom platilo, i to ne zaplotnjačkim umorstvima, već zakonitim osudama, za dokazana zlodela?

Neka nam „Obzor“ ne odgovori da „harangiramo“, jer su ta ubijstva i suviše krvave činjenice, da bismo mogli da ih izmislimo. I ne radi se o tome, da li je neko od ubijenih glasao za ovaj ili onaj režim, ili se čak ogrešio o Hrvate, kada se znađe da predstavnicima većine Hrvata imaju danas vlast u rukama, pa da sve to mogu zakonitim putem utvrditi i krivce po zaslugi kazniti. Istina je, međutim, da među ubijenima ima i ljudi, kao što je na pr. Dr. Lenac, čija je jedina krivica bila ta, da je dobar Jugosloven.

Da ne „izmišljamo“, dokazuju uostalom i najhrvatskiji listovi. U zagrebačkoj „Novoj riječi“ je g. Lupis-Vukić objavio uvodni članak, u kome tvrdi, da pojedini istaknuti pristalice vladajuće partije u Hrvatskoj ne rade drugo, nego što jedni druge tužakaju i denunciraju; pa „kad su takvi među sobom, kakvi tek moraju biti prema protivniku“. Žali se, zatim, na nemogućnost kritike, na „štetno djelovanje loših i nesposobnih voda“, i na sve one „koji kompromituju dobru stvar u očima širokih slojeva“. A baš „takvi vode i odlučuju!“ Brodska „Istina“, organ HSS, piše također o razornim elementima, „željnim tuđe čizme i tuđeg fašizma“, koji operišu bombama i nasiljima, pa poziva vlasti, da na

njihova nasilja odgovore čvrstom rukom. A šibenski „Katolik“ piše također, u broju od 5 aprila, da se u Banovini Hrvatskoj „hoće diktirati i zavoditi teror“; da se premeštaju i progone ljudi po želji lokalnih klika i nasilnika, pa da sve to pretstavlja „profanaciju nauke Stjepana Radića“. A kako sve to izgleda pred inozemstvom, najbolje dokazuje činjenica, da jedna grupa izletnika iz Jugoslavije nije dozvolila da se na jednom vencu, položenom usred Rima, stavi državna zastava, pa je zato na sramotu sviju nas, a pred očima čitavog stranog sveta, metnuta — bezimena bela traka...

Neka nam kaže „Obzor“ iskreno, — kako može da se slaže sve ovo sa njegovim lepim rečima, koje smo naveli na početku našeg napisa; i da li ovakve pojave i ovakvo stanje mogu da doprinesu tome, da se zaista svi Srbi, Hrvati i Slovenci, kao jedan čovek nađu na okupu u odbrani zajedničke nezavisnosti? Mi ne ka-žemo, da i kod Srba nema negativnih pojava, ali je isključeno da bi ma koji Srbin pred strancem nipodaštavao državnu zastavu; dok se ovako česta ubijstva iz političkih razloga ne događaju nigde, a naročito ne tako, da ostanu nepoznata. Manje političke borbe i trzavice mogle bi se lako podneti, i njih će biti nesumnjivo uvek. Ali što je od osnovne važnosti, to je, da se osigura bezbednost života sva kom građaninu; da se sledbenici jugoslovenske ideologije ne tretiraju kao divljač, koju je slobodno i progoniti i ubijati; da se unosi smirenost i međusobna solidarnost; i da se sve ono što pretstavlja državu, bar prema vani poštuje i brani!

Приредбе жупе Нови Саду овој години

На седници Зора начелника и начелница Соколске жупе Нови Сад од 7 априла, закључено је да се одрже ове жупске приредбе:

- а) жупске опште утакмице чланова и мушког нараштаја у Новом Саду 23 јуна;
- б) жупске васпитно-техничке школа за мушки нараштај у Суботици, на Палићу од 8 до 28 јула;
- в) жупске стрељачке и велосипедске утакмице у Новом Саду 18 августа;
- г) жупске пливачке утакмице у Кули 25 августа;
- д) жупске лако-атлетске утакмице, у Суботици 22 септембра;
- ђ) жупске утакмице из одбојке, у Сомбору 6 октобра;
- е) жупски општи предњачки тецајеви за чланове и чланице, у јесењем року.

Даље је закључено, да се учествује на Покрајинском слету Соколске жупе Цеље 29 и 30 јула 1940. У комисију за полагање предњачких испита изабрани су: Милош Радоваљевић, Марко Вилић, Светислав Марин, Др. Тома Јовановић, Ђока Степанов, Василија Рамаћева и Милушка Илић. — У смислу завета петолетке настојаће се, да до краја ове године друштва имају квалификоване вође са потребним испитом.

Препоручује се свим техничким функционерима да се претплате на стручни лист „Предњачки зборник“, који стоји 12 динара годишње. Новац послати Савезу на чек број 57—686.

Glasovi štampe

„*Naša Volja*“, glasilo jugoslovenske omladine iz Slovenačke, donosi uvodnik „*Jugoslovenska ideja*“, koji završava rečima:

„*Danas se čini, da je jugoslovenska misao pogažena. Ali ona živi i dalje s neumanjenom silom u dušama omladine, koja vidi u Jugoslaviji svoj životni ideal, a u njenoj izgradnji gleda svoju životnu zadaću. Ta omladina veruje u Jugoslaviju, u njenu misiju i u njenu zadaću. Jugoslovenska ideja ne može biti nikakva i ničija prevara, nikakva laž, nego stvarajuća sila večitog zakona, da iz malenoga raste veliko, a iz slaboga postaje moćno.*“

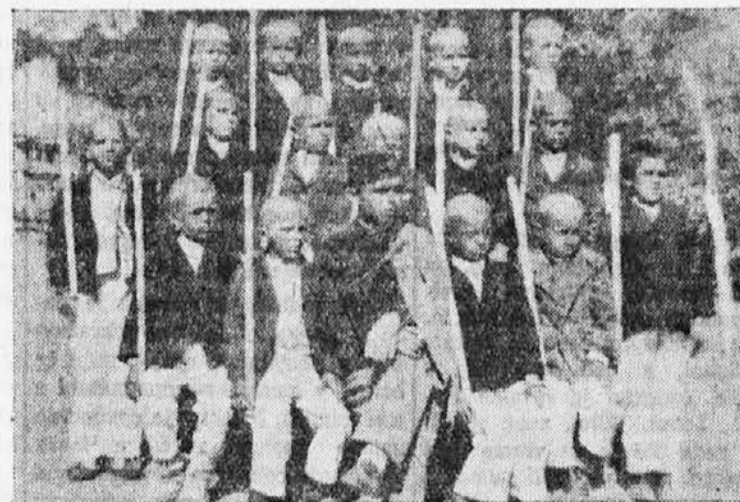
RAD U DRUŠTVU MOKRIN

Nakon župske odluke da se župski slet u ovoj godini održi u Velikoj Kikindi, rad se u društvu pojačao, a naročito tehnički deo, jer se želi da se sa što većim brojem pripadnika učestvuje na tom sletu. Članstvo se i duhovno priprema za to učesće i na svakom času vežbanja održavaju se nagovori pred vrstom.

Sokolski narodni univerzitet uspešno radi. Posle uspeših ranijih predavanja, 7 aprila održao je predavanje „*O sokolskoj ideologiji*“ brat Ceda Mileusnić, član Sokolskog društva Velika Kikinda. Odziv je bio priličan, naročito iz redova sokola, koji su predavača toplo pozdravili. Pozorišni otesek priprema komad iz narodnog života, „*Vodu sa planine*“, a i rad na Petrovoj petoletki je aktivniji. Čim vreme dozvoli, zasadice se nekoliko hiljada sadnica, koje su već nabavljene. Pored pozorišnog i muzičkog oteka, formirana je društvena čitaonica sa knjižnicom. Uspelo predavanje je održao brat Dr. Marko Belanić, advokat iz Velike Kikinde, sa temom: „*Zašto se narodi teško sporazumevaju*“ Predavač je bio srdačno pozdravljen. Očekuje se, da će društvo u ovoj godini pokazati vidnog uspeha.

D. A.

Соколска чета Рогачево

У ред наших вредних јединица, које неуморно раде, без обзира на све неприлике, опште и месне, спада чета у планинском селу Рогачеву, жупа Скопље. Удаљена и од јачих културних центара и чешћег додира са њима, у забаченом сиромашном селу, вредне руке не престају да раде, да стварају и да подижу. Прегли су на посао сви, и вође чете и сви чланови, нарочито они млађи.

Пробудило се село. Осетило се да се појавила једна снага, нова, бујна, стваралачка, која преображава цео живот. Даје живота, рада и кретања напред. Нестаје полако, али стално, негдашње учмалости и клоношности. Струји нов живот, буди успаване снаге, упућујући их на рад, песму и радост. О-

младина чила, здрава, освежена вежбом и радом прихватила је Соколство свим срцем.

Неколико снимача које смо добили посведочавају то и показују лепу слику села.

„Hrvatski junak“ i Slovenstva

Poslednji broj nemačkog gimnastičkog biltena „*WGW*“ donosi članak o organizaciji „*Hrvatskog junaka*“. U članku se kaže da bi „*Hrvatski Junak*“ trebao da zameni jugoslovenski Soko u Banovini Hrvatskoj, i da se „*Junak*“ razlikuje bitno od Sokola, zato što u sokolstvu slovenska misao igra važnu ulogu, dok je u „*Hrvatskom Junaku*“ slovenska misao potisnuta u pozadinu.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Ljubljana III, Bežigrad, proslaviće ove godine desetogodišnjicu svog plodnoga rada, koga želi okruniti podizanjem društvenog doma. Zato je uputilo poslanicu na braću i prijatelje sokolstva, s molbom da pomognu gradnju doma, kupovanjem kamene građe, koja će stajati 100 dinara po kvadratnom metru. Potreba sokolskog doma u tom delu Ljubljane osećala se već duže vreme, pa je ovo nastojanje naišlo na svesrdni prijem i razumevanje.

U okviru proslave biće priređena 4 maja telovežbena akademija i društveni javni nastup sa razvićem naraštajске zastave, efektivna lutrija itd.

Sokolsko društvo Beograd-Matica priredilo je 13 o. m. vrlo uspele čajanku, koja je bila odlično posećena. Prigodno predavanje održala je sestra Gruborova Milena o odnosu sokolice prema Slovenstvu. Ona je poznatim svojim načinom govora dirnula prisutne, napose završnim rečima, upućujući pozdrave Slovenstvu na svima jezicima slovenskih plemena, što je sve oduševilo, pa je spontano otpjevana sveslovenska himna „Oj Sloveni“. Na priredbi su prodavane razne rukotvorine češkoslovačke narodne umetnosti.

Starešinstvo **Sokolske župe Karlovac** u neprestanom je dodiru sa jedinicama. Svake nedelje neko je na terenu, gde se održavaju sastanci, predavanja, tečajevi, takmičenja itd. Obrazovana je i tzv. „prosvetna ekipa“, koja putuje po četama i priređuje predavanja u selima, koja su odlično posećena. Rad u jedinicama je aktivan, uprkos svima smelnjama.

Sokolsko društvo u Šibeniku otvorilo je u svojoj čitaonici bife za članove, u cilju da se što češće sastaju i tako razvijaju društveni život. Društveni sastanci otvoreni su 3 o. m., predavanjem br. Dr. Mimice. Sastanci biće priređivani dva-tri puta mesečno. Drugi sastanak održan je 10 o. m. Predavao je Dr. Bosančić o postanku i razvoju naše države. Sastanci su odlično posećivani. Društvo je priredilo 13 o. m. selo sa plesom, koje je također uspelo u svakom pogledu.

Sokolsko društvo Split, priređuje svečanu proslavu **Zrinsko-frankopanskog** dana 26, 27 i 30 aprila. Prvog dana proslave održaće se prigodna predavanja i deklamacije, drugog dana komad „Pogibija Zrinskog i Frankopana“ od L. Krajačića, i „U Bečkom Novom Mestu“ a trećeg dana svečana akademija sa obimnim i raznovrsnim programom.

Sokolsko društvo u Mostaru odlučilo je da sagradi Sokolski dom, koji će služiti na ponos ne samo Sokolima Mostara, već i čitavoj varoši. Raspisani su natečaj za nacрте, pa je usvojen plan g. Ivana Dogana, koji je poznat kao jedan od najspremnijih graditelja. Sa radovima imalo bi se otpočeti uskoro.

Sokolsko društvo u Zagorju ob Savi, postaviće pred društvenim domom spomenik Kralju Aleksandru. Otkriće spomenika biće obavljeno prema zaključku godišnje skupštine, prilikom proslave 50-godišnjice društva, o kojoj smo već javili, a koja će biti održana juna o. g. Spomenik izrađuje akademski kipar g. Kalin, a arhitektonske radove g. arh. Spilčić.

Pišu nam iz **Kastva**: „Brat Bruno Jurinčić, ravajući učitelj u. m. iz Kastva, odlikovan je ordenom Sv. Save V reda, za svoj dugogodišnji zaslužni prosvetni, društveni i nacionalni rad. Službovao je punih 40 god., u raznim mestima Istre, a od 1902 god. u svom rodnom Kastvu. Od osnutka našeg Sokolskog društva, 1909, stalni je društveni funkcioner, bilo tajnik, blagajnik, gospodar ili knjižničar. — Srdačno čestitamo!

U **Celju** održaće se 28 o. m. izbirne utakmice najboljih vežbača-takmičara iz zapadnih župa Saveza Sokola K. J. Takmičće se oko 20 vežbača od kojih će biti izabrano odeljenje od 8 takmičara, koje će se boriti sa odeljenjem istočnih župa u utakmicama na spravama i u prostim vežbama. Interes je za ove utakmice velik.

Sokolsko društvo Radomlje, Dravska banovina, ostalo je bez svoga vrednoga člana, br. **Slavka Jermana**, koji je umro 30 marta, u 32 godini. Pokojni Slavko je bio Soko od detinjih dana. Bio je načelnik i takmičar na mnogim utakmicama, a učestvovao je na svim sletovima u zemlji i u Pragu. U pogrebnoj povorci učestvovao je veliki broj Sokola, a nad grobom oprostili su se sa dragim pokojnikom načelnik društva, br. Ocepak i okružni načelnik Franc Vidmar.

Sokolsko društvo Zgošća-Kakanj priredilo je 14 aprila selo sa Nušćevim komadom „Svet-ski rat“. Selo je nastavljeno igrankom, pa je priredba u svakom pogledu dobro uspela.

Umorstvo Dr. Z. Lenca

Dana 10 aprila je, na mučki način ubijen u Zagrebu, **Dr. Zdravko Lenac**, advokat i bivši veliki župan. Ma da je ubijstvo izvršeno u 9 sati na večer, pred mnogobrojnim prolaznicima, policija ni do danas nije pronašla krivce.

Pokojni Dr. Lenac je pao kao žrtva zaplotnjačke mržnje, u 60 godini života. Nacionalnim radom se isticao još kao član napredne omladine i Hrvatsko-srpske koalicije, a izdavao je list „Jugoslovenska misao“ i objavio jednu spomenicu, posvećenu Ljudevitu Gaju.

Brat Dr. Lenac je radio vrlo mnogo i na sokolskom polju, pa mu u mnogim krajevima sokolstvo mnogo duguje. Tako je n. pr. već u Krapini osnovao Hrvatski Sokol, a kad je prešao u Klanjec, osnovao je i tamo Hrvatski Sokol. Zbog svog sokolskog rada bio je za vreme rata interniran, kao politički sumnjiv. Posle rata se nastanio u Ogulinu, gde je neko vreme bio starešina sokolskog društva i živo učestvovao u stvaranju zajedničkog jugoslovenskog sokolstva. U Zagrebu je osnovao Sokolsko društvo VII, kome je bio starešina i, kao takav, član uprave zagrebačke sokolske župe.

Umorstvo brata Dr. Lenca izazvalo je razumljivo ogorčenje kod svih pristojnih ljudi i kod svih dobrih Jugoslovena, pa tako i kod jugoslovenskog sokolstva. To zločinačko delo, koje ne sme ostati nekažnjeno od zakonitih vlasti, pretrgnulo je jedan radišan i čestit život, koji je uvek bio spreman da se založi za dobro naroda i koji je, baš zato, bio aktivan u sokolskom radu. Bratu Dr. Lencu sačuvaće jugoslovensko sokolstvo trajan spomen.

Zaključci zbora župskih načelnica

Sednica Zbora župskih načelnica održana je dne 13 i 14 o. m. u prostorijama Saveza SKJ, u prisustvu 15 župskih načelnica, odnosno zamenica, dok su ostale bile opravdane.

Sednicu je vodila s. **Elza Skalar**, načelnica Saveza, a prisutne su bile i njene zamenice, te Stručni odbor žena. Od strane Uprave Saveza bio je prisutan brat **Radmilo Grdić**, gen. sekretar, koji je izneo važnost rada žene u sokolstvu. Muško Načelništvo Saveza je zastupao brat **Josip Bogner**, zam. načelnika.

Na sednici su rešavana važna pitanja, koja duboko zasedaju u rad sa ženom sokolicom, a naročito u vezi sa pripremama za svesokolski slet, 1941 godine. U tu svrhu su se prešle sletske vežbe za članice i ž. naraštaj, te članice sokolskih četa. Pregledano je i takmičarsko gradivo za 1940 godinu.

Na sednici su donešeni sledeći zaključci:

1) da se u julu održi Savezni tečaj odbranbenosti pod šatorima u Radovljici;

2) Savezne utakmice u višem odeljenju za Zastavu Nj. Vel. Kraljice Marije odgadjaju se za 1941 godinu;

3) opšte Savezne utakmice za članice i ž. naraštaj održaće se 26 i 27 juna o. g. u Celju;

4) da se dne 26 i 27 juna o. g. održe u Celju utakmice pojedinih članica za prvenstvo Saveza SKJ u 8-ero boju;

5) od 2 do 6 juna o. g. da se održi Savezni tečaj za sutkinje;

6) 17 i 18 avgusta o. g. održaće se Savezne utakmice u plivanju na dva mesta i to za zapadne župe u Karlovcu, za istočne predviđeno je u Arandelovcu;

7) 29 septembra o. g. Savezne utakmice u Košarci, a eventualno i u prostim granama;

8) od 6 do 20 oktobra o. g. Savezni tečaj za vodnice omladine (naraštaj i decu).

9) u mesecu oktobru da se održi Savezni trodnevni tečaj za proste sletske vežbe;

10) od 10 do 20 oktobra o. g. Savezni tečaj za najbolje vežbačice;

11) u februaru 1941 godine Savezni tečaj za članice;

12) u martu 1941 godine održi Savezni tečaj za sudjenje i

13) da se podnese predlog muškom Načelništvu Saveza, odnosno Zboru župskih načelnika, da se za tečajke i tečajce koje načelništva župa šalju na Savezne tečajeve, raspodele putni troškovi na sve župe podjednako bez obzira, da li dotična župa šalje na Savezni tečaj svoje tečajke i tečajce.

Apel na slovensko srce!

U jednom pariskom listu pročitao sam, medju ostalim, i ovo: „Mnogo Čeha sklonilo se, nakon mukotrpnih peripetija, u savezničku Francusku, gde se skupljaju u Čehoslovačkoj legiji — a medju njima su i brojni dobrovoljci iz Jugoslavije... Dobro su hranjeni i odeveni, ali nemaju nikog svog, nemaju roda, ni porodice... Neki trgovac, iz Melenaca u Jugoslaviji, izrazio je pismenu želju da mu se pošalje 10 adresa tih boraca, kako bi im mogao poslati poklone i pozdrave“.

U članku se dalje kaže:

„Izrazite i svi ostali svoje osećaje i javite se na dole navedene adrese. Pošaljite cigarete, štambilu, naročito nekoliko toplih reči, sve će ih to obradovati i ojačati u borbi za njihovu slobodu i nezavisnost. Naročito apelujemo na dame, žene i devojke, da im se javi, kao „ratne kume“ (marraine), kako je to običaj u Francuskoj. Javite im se, jugoslovenske majke, pišite im nekoliko ljubavih reči, slovenske sestre, da im olakšate usamljenost i odvojenost od njihovih najmilijih, koji se nalaze u dalekoj, porobljenoj otadžbini. Pišite im, na vašem jeziku, latinicom, i oni će vas razumeti, biće Vam zahvalni.“

Svima pisma treba slati na adresu Čehoslovenskog Crvenog Krsta: **CROIX ROUGE TCHECOSLOVAQUE**, 22, Place Vendôme, Paris 10. — Sve ostale pošiljke, koje podleže carini, treba slati na adresu: **COMITE TCHECOSLOVAQUE adl. CROIX ROUGE FRANCAISE**, 141, rue du Docteur Durand, 141 Arcueil (Seine) France.“

Академија Соколског друштва Чачак

Жупа Крагујевац завела је леп обичај да своје годишње скупштине одржава сваке године у другом месту. На тај начин она у току извесног времена обиђе све веће соколске центре.

Ова пракса има ту добру страну, што се доласком свих функционера жупе и делегата свих друштава и чета у једно, ма које место у унутрашњости, ту одмах осети извесна живост и једно јаче струјање, у тихом и једноставном животу тога места. Осети се соколски дух, који понекада обузме и понесе све, па су тих дана соколи „Јунаци дана“. То је врло добра соколска пропаганда. А када на скупштину дођу као гости, и сви претставници културног и интелектуалног живота тога места, и остали виђени грађани, на саслушају и виде све оно што се на том соколском састанку ради, онда они постају пријатељи соколства. С друге стране, то неизменично посећивање чини, да се чланство, долазећи у додир, боље упознаје и зближује.

Ове године скупштина је била у Чачку, у једном прегалачком и напредном граду, који се отима у данашњим приликама и иде напред. У њему је соколство нашло плодан терен, и Чачак има своје соколско друштво још од пре ратова, и први соколски дом у предратној Србији. Тако учврштено од раније, соколско друштво Чачак приредило је, поводом жупске скупштине, 6. априла, уз суделовање друштва Крагујевац, Горњи Милаковац, Крајево и Крушевац, врло лепу академију.

На академији је учествовала и соколска чета Мрчајевци са својим хором, који је отворно академију и дао, поред соколског поздрава, још једну песму, која је изазвала велико одушевљење и пријатно изненађење. Певање је било савршено увежбано, а публика је ове ваљане сељачке топло и бурно поздравила, те су били изазвани да, ван програма, отпевају још једну доста тешку

композицију, са још већим успехом, што је гледаоце довело до усхићења. Овај одличан хор водио је старешина чете, један вредан и предан соколски и проsvетни радник, — учитељ школе мрчајевачке, који је примно многа честићања.

После овог лепог увода, почели су да се нижу вежбе које су биле добро припремљене и лепо изведене. Друштво Чачак дало је четири вежбе: „Биљану“, женски нараштај са певањем омиљене песме „Биљана платно белаше“... Вежба лепа, сликовита, примамљива, која осваја гледаоце и оставља јак утисак. Другу вежбу дао је мушки нараштај: „Скупштину на козлићу“, у којој се изразила младинска хитрина и живост дечака. Са великом брзином, као вихор, ницале су и за трен нестајале разноврсне живе слике у најразличитијим варијацијама. Трећу вежбу: „Успомена“, одвежбале су чланице. То је једна финија вежба, пуна нежних, лаких грациозних покрета и лепих ставова, у музици Штраусовог валцера. Више игра, него вежба, успешно је изведена.

Друштво Крагујевац дало је две вежбе: „На извору“, по песми „Биљана платно белаше“. Иста материја као и она, друштва Чачак, али обрађена друкчије и ближа самој песми. Добро увежбана, пружила је уживање гледаоцима. Другу вежбу дале су чланице, „Петницу“, добро спремљену и дотерану.

Горњи Милаовац извео је вежбу „Хор дервиша“, у источњачком стилу. Необична по свом саставу, испуњена верским осећајима. Вежба егзотичне боје и тона, изазвала је добар утисак.

Друштво Крушевац, са вежбом „Петорица“, коју су извели чланови, показало је, са каквим лепим вежбачким материјалом располаже.

Друштво Крајево показало је, у вежбама на вратилу, добар успех. Чланови друштва Чачак дали су вежбе на високом рабоју. Показали су доста сми-

Ovo sam ispričao u jednom većem krugu naših žena i ljudi koji su odmah tražili adrese. Mnoge sestre su sa oduševljenjem prihvatile ovu ideju i zatražile adrese. Zato smatram za potrebno da to saopštim i ostalima, nadajući se da će kod svakoga naići na topao prijem.

Bez obzira na to što se u apelu kaže da se među Česima nalazi i veliki broj naših Jugoslovena, potrebno je da se svaki od nas seti onih divnih i radosnih dana našeg boravka na sletu u Zlatnoj Prahi, kao i dolaska českih sokola k nama u goste; da se setimo ljubavi kojom su nas obasipali na svakom koraku, pa da im barem ovim skromnim načinom vratimo tu ljubav. Za nas je to sitnica, a za njih će biti mnogo.

Ivan Sedlaček

PRILOZI

U fond Saveza Sokola K. J. za pomoć progonjenoj i izbegloj sokolskoj braći, priložio je br. **Edmund Bek**, iz Indije, 100 dinara.

sla za ove teške sastave. Videlo se da su dobri vežbачи, istrenirani i vladaju sobom u svima momentima vežbe. — Učeniце Женске учитељске школе, као гости, играле су са врло лепим утиском, „Украјински плес“, у словенском духу, савршено увежбано. Посета је била обилна. Чачани су пријатељи сокола и напунили су соколски дом, па отишли задовољни и расположени. Соколско друштво Чачак, које је овом академијом показало видан успех, води већ неколико година, вредан и одушевљени соколски радник, br. **Драгослав Минтровић**, професор, који се сав предао соколству. Његова десна рука је br. **Секованић**, који начелникује у овом друштву још од пре рата.

В. Н. Б.

Citajući novine...

Jedan od vođa HSS, g. Toma Ujanković, posetio je, sa deputacijom „Gospodarske sloge“ Peštu, pa opisuje taj put u „Hrv. Dnevniku“. Između ostalog veli, da je čitava Mađarska, kud god se čovek okrene, u svima kućama i na svima ulicama, u nadleštva i u trgovinama, oblepljena geografskim kartama, na kojima je prikazan predratni Magyarország. A na svima tim kartama, da je „bezimnino u Mađarsku uključena i Hrvatska i Slavonija, sa svojim predratnim županijama.“

Kao što se, dakle, vidi, Mađari ne pokazuju ni toliko takta, da bar onda, kad ih primaju u goste, Hrvatima na svakom koraku ne pokažu, da ih smatraju samo kao stanovnike svojih, mađarskih županija... A ipak ima u Zagrebu ljudi, koji još i danas pišu, da ni u odnosu sa Mađarima, Hrvatima nije bilo gore, nego u Jugoslaviji...

Na frankovačke burgije smo već navikli, pa se zato niko i ne čudi, kad u frankovačkim listovima čitamo o „hrvatskom životnom prostoru“. Ali, da im ne ostane dužna, i vinkovačka „SLAVONIJA“ govori o „srpskom životnom prostoru“, — umesto da svi zajedno vodimo brigu, kako da, u svojim etničkim granicama, očuvamo svoj, jugoslovenski životni prostor, koža već oni koji su jači od nas oglašuju za — svoj životni prostor...

„HRVATSKI ZAGORAC“ je nedavno doneo članak, u kome se, ne baš zagorski, obara na miroljubivost i delanzivnost, ističući, da „danas u svetlu prevladava dinamizam jednog naroda, borbenost i ofanzivnost“. Zajahvši tako gotsko-fašističkog dorata, — o čijem dinamizmu ćemo razgovarati na kraju balade, — „Hrvatski Zagorac“ pada u očitu protivurečnost sa svojim dinamičnim inspiratorima, kad kaže:

„Trebalo zabaciti svaku sentimentalnost i svaku pomisao rane pripadnosti, jer danas ni rođeni brat na rođenog brata ne gleda dobrim okom, ako im se život i putevi razilaze. Zato mi Hrvati moramo već jednom povesti računa i o našim posebnim interesima, a ne o tudjim.“

Znači, da je rana pripadnost dobra samo za velike dinamizare. A oni mali, koji ih majmunišu, treba da se odreknu i rođenog brata, i čitavog slovenstva, samo da veliki dinamizari mogu lakše da ih — progutaju...

U Splitu se održao sastanak omladine HSS i „Hrvatskog Junaka“. — Ko o čemu, a Frano Zenko Donadini govorio je, kako javlja „Novo Doba“ o — „borbi predratne omladine protiv austrougarskih tuđinskih vlasti“.

Jedan stari splitski Hrvat nam piše: Čak i Paško Kaliterna je mogao da govori o predratnoj omladini, jer on u to vreme bar nije ni znao da je Hrvat. Ali da o tome govori F. Ž. Donadini, koji je, u vreme kad se ta omladina zalsta borila protiv tuđinskih vlasti, — bio jedan od glavnih protivnika te omladine i pristalica tih vlasti, — to već prelazi i „najnemogućnije mogućnosti“, koje se danas kod nas vide i čuju...

DNB javlja zvanično, da će se stara poljska varoš Lodž od sada zvati Litzmanstadt. A inače DNB svaki dan uverava svet, da niko

ne ide za germanizacijom Poljaka, i da je Poljacima u okupiranom području, kao i raju...

U gradačkom listu „Tagespost“ je, u uskršnjem broju, objavljen uvodni članak, u kome se nalaze i ove, zaista čudne uskršnje misli: „Kakav je smisao uskršnjeg doživljaja, ako li ne vera u život, koja je u germanskoj krvi starija nego li sve crkvene tradicije. Život ima stroge zakone i prvi glasi, da treba očuvati čistoću rase i večitu životnu snagu svoje krvi. Drugi zakon kaže: Budi silan, jer je volja prirode DA ONAJ KO JE SLAB, NE SME DA ŽIVI. Samo onaj koji je jak, može da savlada smrt. A VUKOVI CE UVEK PROZDIRATI OVCE!“

Rad sokolske župe Baňa Luka

6 aprila održana je sednica zbornice društvenih načelnika-ica Sokolske župe Baňa Luka, na kojoj je uzelo učesnika 22 načelnika i 14 načelnica. Zbor je vodio načelnik župe, Josip Žluva. Ispred Saveznog stručnog odbora i načelnikštva prisustvovao je zboru brat Miroslav Vojinović iz Beograda. Na sednici zbora načelnik župe podneo je iscrpan izveštaj o radu župskog načelnikštva i jedinica, kao i program rada za 1940/41 godinu, koji je jako obiljan. Zbor je zaključio da se u ovoj godini neће прирећивати ни жупски ни окружни слетови, како би се чланство што боље помогло финансијски и припремило за Свесоколски слет у Београду.

Начелништво Соколске жупе Бања Лука, приредило је, у смислу програма рада за 1940 годину, четвородневни течај за друштвене начелнике и начелнице, који је одржан од 8 до 11 априла у Соколском дому у Бањој Луци.

На овом течају обрадних су све такмичарско градиво и слетске вежбе, а нарочита пажња посвећена је народно-одбраненом раду, који је у данашње време најпотребнији.

На течају, који је водно жупски путујући предњак, Милош Волк и сестра Лепосава Добровић, начелница жупе, уз помоћ Јосипа Жлуве, начелника жупе, било је заступљених, од 22 јединице, 33 начелника и заменика, и 27 начелница и заменика.

Владала је савршена дисциплина и хармонија, а течај је прирећен о трошку жупе, на интернатској основи.

Течај је закључио, на заједничком ручку, жупски начелник Жлува врло лепим и језгровитим соколским говором.

Iz Č. O. S.

Češka Obec Sokolska je, u vremenu od 1. januara do 21. februara, utvrdila, prema prijavama župa, sledeće stanje članstva Češke Obce Sokolske: Prirast članova u češkoj pokrajini 998, članica 508; u moravskoj pokrajini prirast članova 590, članica 323. Ukupni prirast jeste 1588 članova i 831 članica, svega više 2419 pripadnika.

Šaljite pretplatu za „SOKOLSKI GLASNIK“

Помен С. Иванки Паљага

21 априла приредиће се у Струги десетгодишњи помен незаборављеној начелници тамошњег Соколског друштва, и неуморној соколској радници, Иванки Паљага, рођеној Бошковић, која је умрла у најлепшој младости при пораћању.

Незаборавна сестра Иванка родила се у Драгачеву, као дете сељачких родитеља, које је за време рата изгубила. А да бол

буде већа, убрзо је изгубила брата и две сестре. Остала је са још једном сестром-сироче, које је збринула племенита помајка, гђа Ковачевић, наставница, старавица за њих као за рођену децу. Пок. Иванка свршила је учитељску школу у Београду, одакле је пошла, пуна елана за рад на село, у Стругу, малено место Јужне Србије. Ту врши савесно своју дужност, а све слободно време посвећује ширењу соколства у оним крајевима. Југословенка душом и срцем, она даје све од себе за велику соколску и југословенску мисао, па се и удала за Хрвата из Приморја. Њена сахрана била је необично дирљива. Струшки Соколи и мештани дошли су у невиђеном броју, да јој одаду последњу почаст. А и данас, после десет година, долазе они на њен гроб, где на споменику о њој вечито говоре стихови Војислава Илића—млаћег, као о узор соколици.

Југословенско соколство биће у духу са Соколима из Струге на дан помена незаборавне сестре Иванке.

Proslava 10-godišnjice sokolske župe Karlovac

Sokolska župa Karlovac, najmlada među sokolskim posestrimama, navršava 10 godina svoga opstanka i rada, jer je osnovana g. 1930. Prvi starješina župe bio je ugledni građanin, trgovac i bivši ugledni član Hrvatskog Sokola u Karlovcu, Miro Malović.

Bez obzira na trenutno teške prilike, upravni odbor župe, izvođeci zaključke ovogodišnje glavne skupštine, živo privodi kraju pripreme za proslavu 10-godišnjice, kojom će se prilikom održati župski slat u Karlovcu. Načelnikštvo župe, pod vodstvom žup. načelnika Branka Blaškovića i prosvjetni odbor, pod predsjedništvom Milana Radeke, intenzivno rade u sjedištu župe i na terenu.

Slat će se održati u mjesecu julu. Ovo će biti jedna od najvećih sokolskih priredaba ove godine u zapadnim župama Banovine Hrvatske, pa će se pružiti prilika svima susjednim župama da sa većim brojem svoga članstva posjete slat, učestvuju u proslavi i vide sletske vježbe određene za slat u Beogradu.

Gostima već sada kličemo: Dobro nam došli!

Поздрави Савезу сокола К. Ј. са годишњих скупштина наших јединица

(Наставак)

Соколска жупа Загреб: Поздрављајући са годишње скупштине братски Савез, делегати и жупска управа моле братски Савез, да на Највишем мјесту будете тумачем трајне љубави и оданости целокупног чланства жупе Загреб према Њ. В. Краљу Петру Другом и Краљевском Дому. Здраво! — Са годишње главне скупштине, старјешина Др. Гавранчић.

Соколска жупа Бјеловар: Соколство жупе Бјеловар поздравља са своје годишње скупштине свој највиши форум, са жељом, да и даље заузима свој најоштрији став у целокупној одбрани соколства.

Соколство жупе Бјеловар уједно подастире своје узвишеном Краљу изразе непоколебиве верности, оданости и спремности на све жртве за свог Краља и Југославију. Да живи Њ. В. Краљ Петар Други и цијели Краљевски Дом! — Старјешина Др. Вукобратовић.

Sokolska župa Kranj: Ob trideset letnici obstoja župe zbrani na glavni skupščini se spominjamo sester in bratov onih delov države, kjer trpe preganjanja radi zvestobe sokolske misli in prosimo bratski Savez da zastavi vse sile v pomoč zatiranih in bednih. Preiškujše nas krepe in delaju jače. V tem duhu pošiljamo Vam bratske pozdrave Zdravol — Sokolska župa Kranj.

Соколско друштво Клис: Вјерни идеји југословенског јединства и величини Отаџбине, са своје редовне годишње скупштине шаљемо наше братске поздраве врховном вођству. Здраво! — Старјешина Ивишић.

Соколска жупа Петровград: Окупљени на својој редовитој двадесетој годишњој скупштини, Соколи жупе Петровград поздрављају свој братски Савез са искреним соколским поздравом Здраво! — Тајник Стеван Жеребан, старјешина Др. Миша Матић.

Соколска жупа Сушак-Ријека: Са 31 годишње скупштине Соколске жупе Сушак-Ријека, која се одржава у присуству 1 заменика старјешине, брата Др. Вла-

димира Белајчића, поздрављамо братску Управу Савеза, са жељом да устраје и даље у борби за соколске народне и државне идеале, изражавајући Вам за досадашњи рад пуно признање. Здраво! — За Соколску жупу Сушак-Ријека, старјешина Иво Полић.

Соколска жупа Вараждин: Са своје девете редовне годишње скупштине, Соколска жупа Вараждин моли братски Савез, да поднесе нашем Краљу и узвишеном Старјешини изразе своје непоколебљиве вјерности и оданости. Живео Краљ! — За старјешину Др. Свобода.

Соколска жупа Бања Лука: Соколи Мркоњића Крајине на скупштини Соколске жупе Бања Лука шаљу братском Савезу поздраве и моле га, да на највишем месту буде тумач њихове велике љубави и истинске верности према нашем младом Краљу и Узвишеном Старјешини, и припадности да све, па и животе положи за Краља, Отаџбину, слободу и соколство. Живео Њ. В. Краљ Петар III! Здраво! — Соколска жупа Бања Лука.

Соколска жупа Тузла: Соколи тузланске жупе окупљени на годишњој скупштини моле Вас, да изручите нашем личној старјешини топли поздраве уз изразе непоколебиве поданичке верности и оданости, кличући: Да живи Њ. В. Краљ Петар III! Да живи Дом Карађорђевића! — Старјешина Тодић тајник Салих Спаолић.

Соколска жупа Нови Сад: Са своје главне годишње скупштине Соколи жупе Нови Сад поздрављају братску Савезну управу, молећи, да подастрете на највише место наше жеље за љубавног нам Владара и старјешину, завезујући се да ће соколство овде на северу наше Отаџбине и даље улагати своје снаге за добро Краља и Отаџбине. Да живи Њ. В. Краљ Петар III! Да живи Дом Карађорђевића! — Здраво! — Тајник жупе Др. Никола Перваз, старјешина Др. Игњат Павлас.

Соколска жупа Крагујевац: Соколи жупе Крагујевац са своје годишње скупштине одржане у Чачку, моле братску Савезну Управу да буде тумач наше искрене оданости и верности према Узвишеном старјешини Њ. В. Краљу Петру II и целом Краљевском Дому. Живео Краљ и Краљевски Дом! — Старјешина Павловић.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Zvanično se saopštava da je jugoslovenska vlada postigla sporazum sa vladom Saveza Sovjetskih Republika da se povedu pregovori o stvaranju privrednih veza između dvē zemlje. U tom cilju imao bi se zaključiti jedan trgovinski sporazum, kao i sporazum o plaćanju.

Pregovori će se voditi u Moskvi, gde će uskoro otputovati jugoslovenska delegacija, kojoj će na čelu biti g. dr. Milorad Dordević, bivši ministar finansija.

Pančevački „Volksruf“ saopštava da je „Narodni savez za Nemce u inostranstvu“ u Berlinu odredio svotu od 875.000 dinara samo za Nemce u Bačkoj i Banatu, koji su postradali od poplave. Nemački poslanik u Beogradu g.

von Heren priložio je u tu svrhu 5.000 din.

Francuska štampa podvlači, da u posljednje vreme stižu iz Italije najprotuslovnije vesti. Svaki dan se javi po neka alarmantna vest, koja međutim istoga dana biva demantovana. Tako je bilo javljeno, da su pozvani rezervisti u vojsku, pa zatim da se sprema odlazak 25.000 radnika u Albaniju, koji bi mogli da budu vojnici itd. Ali sve je to bilo demantovano. Demantovana je i vest, da Italija sprema koncentraciju flote u istočnom bazenu Sredozemnog mora, sa izjavom, da se radi samo o redovnim manevrima. Francuska štampa misli, da se tu radi o mešavini objektivnih infor-

macija i propagande, koja ima za cilj, da ostavi utisak, kao da bi trebalo da se odigra nešto važno u tom delu Evrope. Međutim, tvrdi se sa francuske strane, balkanske i podunavske države čuvaju hladnokrvnost, a Turska preduzima sve odlučnije mere za svoju odbranu. U vezi sa položajem na istoku, francuska podvlači i boravak generala Weyganda u Parizu, kao i njegov povratak na istok, kojim prilikom mu je čitava vlada odala priklon, htejući time istaknuti važnost njegove misije na jugoistoku, u današnjim vremenima.

Položaj u Norveškoj je još uvek prilično nejasan, i po svemu izgleda, da se događaji u toj zemlji neće razvijati onako brzim tempom, kao što je to u početku izgledalo. Nemci su svoj plan okupacije u Norveškoj izveli zajedničkom saradnjom svih, kopnenih, pomorskih i zračnih snaga, a njihov brzi udar je imao u početku ne samo uspeha, nego je izazvao priličnu impresiju u protivničkim, kao i neutralnim zemljama. Protuakcija zapadnih saveznika je bila mnogo obazriviya i imala je za cilj, da najpre osigura stvar na moru. Izbegavajući veliku koncentraciju bojnih lada, zbog opasnosti navale iz zraka, engleskom admiralitetu je uspelo ipak da ošteti, ili onemogući priličan broj neprijateljskih bojnih lada, a saveznički zvanični krugovi tvrde, da je više od trećine nemačke ratne mornarice uništeno. Tek onda kada su uništeni nemački razarači u Narviku, odlučili su se saveznici, da pošalju transporte kopnene vojske u Norvešku i da započnu operacije na kopnu. Po svemu izgleda da saveznici imaju nameru da, što dalje na sever, drenesu što veći broj trupa i tek onda, kad se osete prilično jaki, da zajedno sa Norvežanima stupe u akciju. Kroz to vreme nastoje da, polaganjem mina i pomorskom akcijom, onemoguće prelaz nemačkih pojačanja u Norveškoj, a rušenjem aerodroma u Stavangeru, da spreče nemačku avijatičku delatnost. Kao što se vidi, sve su te operacije, sa jedne i druge strane, vezane priličnim komplikacijama, pa se zato ne može unapred kazati, ni koliko će trajati ni kako će se završiti.

Francuski listovi javljaju, da u Berlinu nameravaju da, preko svojih pristalica u Madžarskoj, započnu kampanju protiv sadašnje madžarske vlade, grofa Telekia. Ta kampanja ima za cilj vrlo opasne namere prema Madžarskoj. U Parizu se tvrdi da će se sadašnja vlada odupreti toj kampanji i akciji „Strelastih krstova“; dok u Berlinu izjavljuju da su te francuske vesti potpuno izmišljene.

Turski list „Jenis Abahu“ objavljuje članak narodnog poslanika, Huseina Jalčina, koji tretira položaj na Balkanu. Članak, između ostalog, kaže:

„Za balkanske zemlje njihovo ujedinjenje snaga u ovim danima znači mnogo. Sada je momenat da te snage budu ujedinjenje i jednodušne. Ako mi zajednički budemo istupili, uspećemo da stvorimo jednu nesalomljivu branu koja bi imala čisto defanzivni karakter. „Makako se odigravali događaji — veći se dalje u članku, došao je dan da balkanske zemlje pomisle na

jednu zajeničku odluku koja bi predstavljala srećnu zamisao protiv svake opasnosti sa strane.“

U mesecu novembru vrše se u Severoameričkoj Uniji izbori za prezidenta republike. Izborna kampanja je započela već davno i nalazi se u punom jeku, ma da još uvek nisu tačno označeni ni kandidati raznih političkih stranaka. Govori se, doduše, da će socijalisti kandidovati Normana Tomasa, ali ta kandidatura ima samo platonski karakter, pošto stranka ima vrlo mali broj glasova. Glavne političke skupine su republikanci, demokrati i komunisti. Komunisti će svoj narodni zbor održati 30 maja i računaju se da će kandidovati svog vođu, Browdera. Međutim ni ta kandidatura ne dolazi u obzir. Republikanci su takođe sazvali svoj konvenat u Filadelfiji, za 24 juna, ali još uvek ne mogu da pronađu dosta popularno ime, koje bi odredili za kandidata. Spominju se ipak Tomas Dewey, njujorški državni pravobranilac i senator Vanderberg, koji je poznat kao odlučni izolacionista. Najvažniji je ipak konvenat demokratske partije, kojoj pripada i sadašnji pretsednik Roosevelt, a koja ima najviše izgleda na uspeh. Taj konvenat će se održati 15 jula, u Čikagu, i sad je najvažniji problem za demokrate, da li će se prezident Roosevelt kandidovati i po treći put, što bi zaista bio izniman slučaj u istoriji Amerike. Sem njega, spominje se kao kandidat i potpretsednik Garner, ali je sigurno da u većini država ima Roosevelt većinu, samo ako prihvatiti kandidaturu. U protivnom slučaju bi Rooseveltovi pristalice kandidovali današnjeg ministra spoljnih poslova, Cordellia Hulla. Po svemu, međutim, izgleda, da će Roosevelt i po treći put biti izabran za prezidenta Severoameričke unije.

Poznati institut Gallup, za ispitivanje javnog mišljenja u Americi, je raspisao nedavno anketu na američku javnost, sa pitanjem: „Da li biste bili zato, da se sklopi mir, pod uslovom da se Čehoslovačka ostavi Nemačkoj?“ — 70% Američana odgovorilo je na to sa „ne“, a 30 sa „da“. Prema tome se vidi, da velika većina Američana traži potpunu slobodu za Čehoslovake.

Zanimljiva je statistika štampe u Jugoslaviji. Godine 1938 izlazila su u Jugoslaviji 1.223 lista i časopisa. Između tih 25 dnevnih (1937 godine 24), 251 nedeljna (228), 26 više puta mesečno (123) i 552 mesečno (510). Osam dnevnih listova izlaze na stranim jezicima (1937 godine 8), 59 nedeljna (48), 10 više puta mesečno (16) i 36 mesečno (28).

Sadržina sokolskih listova

„SOKOLSKA VOLJA“

Broj 168 glasila Ljubljanskih Sokola donosi uvodnik o tri nove knjige, koje su napisali Dr. I. Lah, B. Vošnjak (o radu Jugoslovenskog Odbora) i Čet, brat Jan Petrus („Junačka žena“). Iscrpni su i pregledi sokolskog rada u Dravskoj banovini i u zemlji, kao i vesti iz domovine i stranog sveta. Toplim člankom list pozdravlja jubilej br. Dr. Gregorina, donoseći njegovu sliku.

Najbolji naraštaj u župi Beograd ima društvo Zemun-Matica

U red najboljih sokolskih društava beogradske sokolske župe spada nesumnjivo društvo Zemun-Matica. Pod okriljem ovoga društva nalazi se i „Ruski otek“, koji se samostalno razvija, i član je Pokrajinskog ruskog sokolskog saveza. U životu ruske emigracije u Zemun igra ovaj otek vidnu ulogu, i u njemu je skoncentrisan sav kulturni rad Rusa.

Društvo ima pet sokolskih četa i to u: **Boljevcima, Kupinovu, Progaru, Surčinu i Šimanovcima.** Četa Šimanovci podigla je sokolski dom, a nedavno je osnovana četa u **Jakovu.** Povedena je akcija za osnivanje četa u **Obrežu, Karloviću, Ašanji i Bežaniji.**

Društvo ima svoje prostorije u **Narodnom domu Kralja Aleksandra I.** Ima svoju knjižnicu i čitaonicu, lepo uređeno letnje vežbalište, u parku pored doma, na kojemu preko zime oživi najveće sokolsko klizalište u okolini. Isto tako ima svoje zemljište na Ratnom ostrvu, na Dunavu.

Društvo je u zajednici sa Mesnim odborom Crvenog Krsta organiziralo tečaj za pomoćne bolničarke, kojega je svršilo 19 članica i 1 naraštajka. Kuglana je radila dosta dobro, u zajednici sa klubom „Svih devet“ iz Zemuna.

Pripadnici društva učestvovali su na mnogim priredbama, svuda sa dostojnim brojem, a u programu Petrove petoletnice predviđeno je podizanje spomenika palim Sremcima.

Tehnički rad je pokazao veliki polet, zahvaljujući vrednom i spremnom načelniku, **Slavku Poljšaku,** nastavniku gimnazije. Održane su lakoatletske utakmice sokolskih četa za pehar Ruskog oteka, t.z.v. „Pehar starešine br. Branka Živkovića“. Osvojila ga je četa Kupinovo. Nedavno su održane veoma uspele utakmice u klizanju, za prvenstvo društva i za prvenstvo Zemuna.

Na župskim utakmicama **muški naraštaj** društva osvojio je prvo mesto u župi Beograd. Na međuzupskim utakmicama u Osijeku vrsta muškog naraštaja zastupala je beogradsku župu i zauzela **PRVO** mesto, sa 92% bodova, pokazavši opet svoj kvalitet. Na javnom času društva nastupilo je 226 pripadnika društva, a priredena je veoma uspela akademija. **Narodno odbranbeni rad** napreduje veoma dobro, pa je održano 5 predavanja u tom pravcu.

U poslednjim godinama veliki broj naraštajaca odlazi u **Vojnu,** odnosno **Pomorsku akademiju,** tako da se sada u akademijama nalazi **dvadeset** bivših naraštajaca zemunskog sokolskog društva. Među naraštajcima vlada

ТРАЖИТЕ **HOHNER** ЦЕЛЕНОВНИК
СКАЛА
БЕОГРАД
КР. МИЛАНА 9 ПРЕКО ПУТА, ДОНАДНА

također veliki interes za vazduhoplovstvo i jedrilicarstvo.

Zenske kategorije u društvu također napreduju u svim pravcima. Održane su društvene utakmice i veoma uspele „Materice“. — **Prosvetni odbor** održao je 4 predavanja, 27 govora pred vrstom, 1 zabavu i 23 posela. Društvena knjižnica broji 325 knjiga.

Sokolsko društvo Zemun-Matica broji 643 muških i 253 ženskih, ukupno 896 pripadnika. Od toga su 468 članstvo, 185 naraštaj i 243 deca.

Vrednost imovine društva iznosi 214.638,59 Din. Proračun za godinu 1940 predviđen je sumom od 59 hiljada 802 Dinara.

I. Sedlaček

ISTORIJA SOKOLSTVA U CELJU

Za svojo petdesetletnico bo društvo izdalo knjigo: „Zgodovina sokolskega društva Celje-Matica“. Spisal jo je znani zgodovinar, gimn. profesor, brat **Janko Orožen.** Pisec uvodoma opisuje prilike v Celju, pričeni z letom 1855, prehaja spredno na početke sokolske misli med Slovenci do ustanovitve Savinjskega Sokola v Mozirju, 1882. Zgodovinar zanimivo pripoveduje o pripravah za ustanovitev Sokola v Celju. Tu bo našla posebno naša mlada generacija mnogo vzpodbudnega, kako so se morali nekoč naši predniki boriti za pravice maloga, tlačena naroda.

Razvitje prapora Celjskega Sokola z otvoritvijo Narodnega doma v avgustu 1897 je dogodek, ki ga je vredno čitati, kakor po svoji razgibanosti ni zaostajal prihod čeških dijakov, ki so točno dve leti kasnije obiskali Celje. Na enak način je završalo v Celju tudi leta 1910, ko je društvo otvorilo svoj sokolski dom.

Razdoblje med poedinimi važnimi društvenimi dogodki je pisec, ki ni črpal spovi samo iz zapisnikov in društvenega arhiva, temveč iz izpovedb še živečih, oviselih sokolskih borcev, vestno opisal. Za najstarejšo dobo, pred ustanovitvijo Sokola, se je poslužil vseh mogočih virov. Mislimo, da je to delo tako temeljito izvršeno, da se bo v jugoslovenski zgodovinski literaturi uvrstilo gotovo med prva dela. Knjiga bo odana v najkrajšem času v tisk in bo bogato ilustrirana. Cena vezani izdaji bo po vsej priliki Din. 50.—. Zunanjo opremo ji bo dal akadem. slikar br. Mirolav Modic.

Priporočamo, da bi si knjigo nabavila tudi druga sokolska društva izven Dravske banovine za svoje knjižnice.

Rad na selu u Sremu

Izvestilac za sokolske čete matičnog društva Sremska Mitrovica, br. **Dimitrije Rašić,** sreski školski nadzornik, podneo je godišnjoj skupštini opširan izveštaj o sokolskom radu na selu u Sremu. Iz toga opširnog i iscrpnog izveštaja, vidi se, sa koliko uspeha je taj rad provodjen na terenu. U mnogim selima osnovane su sokolske jedinice, a u ostalim je rad na osnivanju četa u toku. Zamoljena je župa da pošalje putujućeg učitelja u takva sela, za koga je osiguran putni trošak.

Jedna od najvrednijih četa je ona u **Divošu.** Njeni članovi se bratski takmiče u radu. Tako je npr. brat **Zoranović,** prednjak, održao petnaestodnevni tečaj za 22 vežbača. U svima selima saradnjivalo se sa učiteljstvom i Narodnim univerzitetom osnovanim u svakom selu gde postoji sokolska četa. Ovaj način rada je pohvaljen i od strane br. župe. A nastavničko veće učiteljstva sremsko-mitrovačkog sresa, obećalo je ovu saradnju još više produbiti. Za pohvalu je i razumevanje školskih vlasti, koje su najpripravnije ustupale školske prostorije za sokolske potrebe. Veza između jedinica i matičnog društva je uzorna. Sem pismenih veza, održavaju se i obilgatni sastanci. Poslednjem sastanku u Divošu prisustvovalo je preko 400 seljaka - sokola. Upriličen je i izlet u Beograd za članove četa. Zavedeno je i međusobno dopisivanje pojedinaca, u čemu je naročito vredna četa u **Šašincima,** pod vodjstvom br. Dušana Jovanovića.

Ukupno je održano na selima 54 predavanja, 92 govora, 16 zabava, 7 akademija, 24 sela itd. Br. Rašić ističe da je obišao 17 puta sela u kojima su sokolske čete, a 6 puta mesta u kojima se radi na osnutku sokolskih jedinica. Utvrdio je da su najvrednije bile čete **Divoš, Nočaj, Šašinci,** zatim **Kuzmin, Jarak, Rača, napokon Martinci, Mandelosi i Laćarak.** Na koncu br. Rašić predlaže između ostalog, da se organizuje odbor za rad na selu; da se održavaju tečajevi na selu po uzoru na četv Divoš; da se priredi izlet u Šabac i na Mišarsko polje; da se u Šašincima, u maju, održi sabor sokolskih četa sa izložbom radova pripadnika sviju kategorija itd.

Nadite nove pretplatnike „Sokolskom Glasniku“ našem najboljenijem jugoslovenskom listu!

K O P L J A

diskose, sportske lukove, bumeranče, lopte i sve ostale sprave nabavite u najboljoj kvaliteti

U SPECIJALNOJ TVORNICI GIMNASTIČKIH SPRAVA

J. ORAŽEM

RIBNICA
Ustanovljena 1881

За Врбицу и Ускршње празнике

препоручујемо богато стовариште женске, мушке и модне галантерије познате трговине. **С. С. Сурутка** у Београду, Краља Милана 15. Нарочити избор мушког и женског **рубља,** мушких шешира прве светске марке „**Barbissio**“ и других. Цене солидне.

Шаље за унутрашњост и поузећем.